

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه ۲۷ بهمن ماه ۱۳۴۲

- فهرست مطالب:
- ۱- تصویب صورت مجلس.
  - ۲- بیانات قبل از دستور آقایان: مهندس صائی - دکتر صالحی.
  - ۳- شور اول گزارش کمیسیون اقتصاد راجع به عضویت مؤسسه استنادارد ایران در سازمان بین المللی استناداردها.
  - ۴- شور اول گزارش کمیسیون کشاورزی راجع به تمدید قرارداد استخدام آقای دکتر گوستاو بوری برای عضویت مؤسسه رازی.
  - ۵- شور اول گزارش کمیسیون دارائی راجع به تمدید سررسید اقساط مقررہ اصلاحات ارضی.
  - ۶- شور اول گزارش کمیسیون اقتصاد راجع به تریخیص لوازیم اطاق رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران بدون پرداخت حقوق گمرکی.
  - ۷- شور دوم و تصویب گزارش کمیسیون فرهنگ راجع باهدا، مجسمه سفالی به آقای لژدبوید و ارسال بمجلس سنا.
  - ۸- شور اول کمیسیون دارائی راجع بمعافیت اراضی ساختمان دبیرستان سن لئوی از عوارض.
  - ۹- شور اول گزارش کمیسیون بودجه راجع بافزایش سرمایه بانک رهنی و ارجاع مجدد به کمیسیون.
  - ۱۰- طرح گزارش کمیسیون کشور راجع به تأسیس سازمان جلب سیاحت.
  - ۱۱- اعلام دستور جلسه آینده.
  - ۱۲- تقدیم ۴۴ فقره لایحه تصویب نامه ای بوسیله آقای دکتر خوشبین وزیر مشاور.
  - ۱۳- تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه.

مجلس در ساعت نه و پنج دقیقه صبح بزبانست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید.

- ۱- تصویب صورت مجلس
- رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.
- (بشرح ذیل قرائت شد)
- غائبین با اجازه - آقایان: مهرزاد - مهندس آصفی - خواجه نوری - مبارکی - امینی خراجی - فیصلی - جاوید - دکتر مهذب - یعقوب تهرانی - دکتر امامی خوئی - مهندس پرویز بهبودی - توسلی - موسوی ما کوئی - مصطفوی نائینی - دکتر فرهود - دکتر صاحب قلم - بانو جهانبانی.
- غائبین بی اجازه - آقایان: علی مرادی - آقایان - بختیار بختیارها - رامبد - ناروئی - لفظوی.
- غائبین مرخص - آقایان: دکتر سام - تیمسار سر لشکر همایونی.
- رئیس - از اجماع بصورت جلسه گذشته نظری نیست؟
- آقای صائب بفرمائید.
- صائب - در عرایض من در جلسه گذشته اصلاحاتی لازم است که بعداً بتدنیوسی میدهم اصلاح کنند.
- رئیس - تصحیح میشود دیگر نظری نیست؟ (اظهاری)

عین مذاکرات مشروح چهلمین جلسه از دوره بیست و یکم قانونگذاری - اداره تدنیوسی و تحریر صورت مجلس

نشد (صورت جلسه قبل تصویب میشود . آقای شاخوئی بفرمائید .

شاخوئی - نامهای است از طرف صنف بازرگانی و میدانداران آبادان و خرمشهر که تقدیم مقام ریاست میکنم .

رئیس - آقای مردوخ بفرمائید .

مردوخ - تلگرافی است از طرف اهالی کرمانشاهو شکایتی کرده اند که تقدیم مقام ریاست میکنم .

رئیس - آقای ارستجانی بفرمائید .

ارستجانی - عرضم اینست که از رعایای شهریار و شکایتی که کرده اند تقدیم مقام ریاست میکنم .

رئیس - آقای اوزار بفرمائید .

اوزار - شکایتی است راجع به موضوع مالیات از طرف عده ای از اصناف که تقاضا کرده اند مورد رسیدگی قرار گیرد تقدیم مقام ریاست میکنم .

رئیس - آقای کبیری بفرمائید .

کبیری - شکایتی است راجع به وضع وصول نامدها و نوشتند اند که وضع مبادلات بستی بدست اگر راهها مسدود است خیابانها که مسدود نیست و این تذکری است بوزارت پست و تلگراف که تقدیم مقام ریاست میکنم .

۲- بیانات قبل از دستور - آقایان: مهندس صائی و دکتر صالحی

رئیس - نظن های قبل از دستور شروع میشود ، آقای مهندس صائی بفرمائید .

مهندس صائی - بنام یزدان و توانا ، با کسب اجازه از مقام منبع ریاست و نمایندگان محترم .

قبلاً لازم میدانم عید سعید فطر را بعموم مسلمانان کیتی مخصوصاً هموطنان عزیز صمیمانه تبریک عرض کنم .

عرا یضی که امروز از این مکان مقدس بسمع نمایندگان محترم و ملت عزیز شریف و ایران میرسانم قابل توجه بوده و بمصادق آیه شریفه و ذکر فان الذکری تنفع المؤمنین

(بعضی از نمایندگان - معنی کنید) یعنی بند بندید و دادن نصایح برای گروندگان مفید خواهد بود .

وظیفه نمایندگی امر می کند که آنچه برای اجتماع مفید است تذکر داده شود انشاء الله مؤثراً واقع خواهد شد .

قانون اساسی افتخارات ملت نجیب ایران را تثبیت نموده است که مهمترین آن افتخارات یکی دین مبین اسلام

است که در قانون اساسی مذهب رسمی ما شناخته شده است ما بذهب مقدس اسلام افتخار می کنیم زیرا مترقی ترین مذاهب کیتی است و تعلیمات آسمانی آن متعکس در قرآن

کریم که پیغمبر اکرم حضرت محمد علیه السلام رسالت آنرا داشته اند در راهنمایی و ارشاد و ساختن اجتماعات سالم

و خوشبخت امروزه هم پس از چهارده قرن مورد اعتقاد دانشمندان و متفکرین و جوامع مترقی است . اجتماعاتی که دستورات اخلاقی و اجتماعی آنرا عمل کرده و می کنند خوشبخت و راحت زندگی خواهند کرد .

یکی دیگر از افتخارات ما داشتن حکومت مشروطه سلطنتی است . نهایت افتخار است بر اینکه سلطنت ایران پادشاهی عدالت گستر و ملت دوست و خردمند تکیه زده اند که جز رفاه و بهبود وضع زندگانی هموطنان عزیز و

اعتلای نام ایران قدمی بر نداشته و شب و روز خود را برای بهتر زندگی کردن ما مردم ایران وقف نموده اند (صحیح است) .

در حدود یکسال و چند روز از انقلاب سفید شاه و ملت میگذرد . پرچم این انقلاب که تحولی عمیق و ریشهدار در حیات اجتماعی - اقتصادی - سیاسی ما بوجود آورده بدست توانای رهبر عالیقدر ما پیشاپیش ملت شریف و رشید ایران بجلو برده میشود .

بذر این انقلاب سفید در خزانه قلوب ملت ایران بدست توانای شاهنشاه کاشته شده است و از این بذر نهال سالم و مرغوب بدست آمده که باید با تشکیلات صحیح و سالم پرورش یابد یعنی با دانش روشنفکران آبیاری شده و

با بازوی توانای دهقانان و کارگران و جین و محافظت گردد تا درخت نیرومندی بوجود آید که در سایه آن ملت ایران برفاه و آسایش زندگی نموده و از میوه این درخت نسل فعلی و نسلهای آینده انشاء الله برخوردار شوند . مسئولیتی که نسل کنونی در بر سر رسانیدن این نهال انقلاب سفید دارند بس بزرگ و احتیاج بایمان بخدمت و از خود گذشتگی و فداکاری دارد

برای پایه گذاری ایرانی نوین واحداث گلستانی زیبا که محیط مناسب و مساعد آن بدست توانای باغبان دانشمند و رهبر واقع بین ما بخواست خداوند متعال ایجاد شده است نیروی انسانی با ایمان و فهمیم و توانا لازم است . اتحاد ملت ایران از هر گروه و خاصه نسل جوان

مهمترین نیروی انسانی است که در بر سر رسانیدن این نهال مرغوب مؤثر بوده و میباشد بنابراین در تربیت جوانهای کشور باید منتهای مراقبت و دقت بشود .

با چراغ دانش و ایمان باید راه حقیقی و واقعی را به فرزندان ایران نشان داد و نگذاشت در تاریکی قدم بردارند .

بحث در این است که آیا تنها وزارت فرهنگ است که باید این چراغ را در دست گرفته و با تعلیم و تربیت صحیح جوانان با دانش و با عقیده برای کشور تربیت کند یا دیگران هم در راهنمایی و روشن کردن راه زندگی باید سهم و مسئولیتی داشته باشند .

در یکی از جلسات قبل یکی از همکاران عزیز ، وزارت فرهنگ را مسئول بی ایمانی بعضی از جوانان کشور دانستند . در صورتی که در این موضوع بیشتر غور و بررسی شود و معالک اقیه .

منبای قضاوت خود قرار دهیم محیط را مسئول این سستی عقیده و بی ایمانی خواهیم یافت .

خوشبختانه جوانان معتقد و با ایمان چه در داخل و باخارج از کشور زیاد داریم که امید نسل آینده ما میباشد .

محیط یعنی خانواده - مدرسه - تشکیلات اداری مملکت و بالاخره اجتماع . پدر و مادری که فرزند خود را فقط با نمیدانند و دبیرستان یا دانشگاه - معلم یا آموزگار

دبیر و استاد و اگذار نموده و هیچ نوع مراقبتی در اخلاق و رفتار و درس او ندارند بعقیده اینجانب تصور کرده اند زیرا نمی شود همه چیز را از معلم و مدرسه خواست .

در معالک مترقی جهان مانند - سوئد - سوئیس - آمریکا و با سایر معالک دیگر فرزندان خود را از بچگی چه در خانواده و یا مدرسه و یا در کلیسا با تربیت صحیح و به پیروی از دستورات اخلاقی - اجتماعی و مذهبی بار می آورند و نمی گذارند که این نهال خود در بار آید . زیرا نهال خود درو درختی کج و معوج و جنگلی و کم ثمر خواهد شد . نهالی که مراقبت نشود - هرس نشود - بموقع آبیاری نشود میوه مرغوب از آن نباید انتظار داشت .

بخاطر دارم در پانزده سال ۱۳۳۰ که برای تکمیل تحصیلات رشته جنگلبانی بسوئد رفتم بودم در یکی از شهرهای شمالی سوئد روز یکشنبه گذارم بکلیسائی افتاد در آن کلیسای بسیار تمیز و منظم عده پسر و دختر از ۸ الی ۱۶ ساله مرتب روی نیمکت های کلیسا نشسته و سخنرانی کشیش

کوش میدادند اتفاقاً موقع بیرون آمدن اینجانب مصادف با خارج شدن بچه ها از کلیسا شد در دست هر یک از آنها نشریه مصوری با عکسهای بسیار زنده از آنچه کشیش یا معلم در موارد اصول اخلاقی و اجتماعی تعلیم داده بود دیدم یعنی تعلیمات سمعی و بصری این تعلیمات هفته ها - ماهها و سالها انجام میشود تا عادات و افعال خوب و ملکات فاضله در آئینه قلب صاف اطفال اثر خود را بگذارد که هرگز با ناهالیات و تاریکیهای زندگی بیچ و جدمحو نشده و جانی برای ردائ باقی نباشد . مدارس مذهبی روزهای یکشنبه (سندی اسکول) هم در آمریکا یکی از تشکیلاتی است که برای تعلیمات اخلاقی و اجتماعی و مذهبی اطفال در اغلب از شهرهای آمریکا وجود دارد . در خانه هم پدر و مادر مراقبت کامل از اطفال خود نمینمایند در مدرسه هم معلم و دبیر و استاد تا حدود وظائف وجدانی و میهنی خود خدمت می کنند نتیجه ملتی بوجود می آید که دارای ایمان واقعی بخدا بمملکت - بکار میباشد . (خبیسی - همه اش را بگردن خانواده ها نگذارید ۷۵ درصد مسئولیت بعهده فرهنگ است) البته اگر اجازه بفرمائید بنده همان نظر جنابعالی را عرض میکنم کاربرد را از نظر اینکه نفس امر بد است انجام نمیدهند .

برای کار اهمیت خاصی قائل هستند و لیس لانسان الا ماسعی را به مفهوم واقعی عمل می کنند .

در آنجا محیط هم سالم است در هر گذری آزادانه بیاله فروشی وجود ندارد .

در بزرگترین خیابانهای استکهلم پایتخت سوئد (کوتکس گاتان) باور بفرمائید مشروب فروشی وجود ندارد رستوران بمعنی خود یعنی محلی کدغذا باید خورد و سدجوع کرد میباشد نه محل مشروب فروشی . این است سربقا و ترقی ملل پیشرفته .

ما خود از انجام وظیفه ای که برعهده داریم عنداقتضا کوتاهی می کنیم و تفسیر را بگردن دیگران می اندازیم یا بعضاً در خانواده در تربیت و مراقبت اطفال و جوانهای خود قصور می ورزیم . عادات و اخلاق آنها را در خارج از منزل و حتی تا مدرسه کنترل نمی کنیم و بعد همه چیز را از معلم و دبیر و مدرسه میخواهیم .

خانواده ها باید بدانند که تنها با فرستادن

نوردیدگان خود بدستان - دبیرستان یا دانشکده رفیع مسئولیت اجتماعی از آنها نمیشود. البته وزارت فرهنگ هم باید برنامه‌های صحیح تعلیم و تربیت داشته باشد که جوانان معتقد بد خدا، شاه‌میهن تربیت نمایند. (صحیح است) و جوانان دانشمند و باهوشی تربیت کند که در آینده بتوانند چرخهای مملکت را با کمال صمیمیت و صداقت و غلامندی و با معلومات کافی بچرخانند.

موضوعی بخاطر مرسید که برای شاهد مثال عرایض بعضی مجلس محترم می‌رسانم.

یکی از دبیران شریف و متدین که خوشبختانه در میان دستگاههای فرهنگی ما زیاد هستند برای اینجانب نقل میکرد که همیشه در آخر کلاس درس خود چند دقیقه برای شاگردان موعظه اخلاقی و اجتماعی مینموده است.

روزی بحث درباره مضرات قمار بازی بوده است پس از ذکر مطالب کافی و وافی در این مورد یکی از شاگردان اجازه صحبت خواسته و میگوید: جناب دبیر مطالبی که فرمودید بسیار منطقی و قابل توجه است ولی بفرمائید اگر قمار بد است چرا پدر و مادر من در هفته چند شب تاپاسی از شب مشغول قمار بازی هستند. آقایان و خانمهای محترم توجه

بفرمائید آیا این تقصیر فرهنگ دبیر و مدرسه است. بعقیده اینجانب اگر اولیای اطفال در تعلیم و تربیت نوردیدگان خود مداخلت کامل داشته باشند وزارت فرهنگ را مجبور خواهند نمود که هر نقصی که در کار خود داشته باشد اصلاح نماید یعنی وظیفه انجمن همکاری خانه و مدرسه و حتماً این همکاری بنبغ مملکت خواهد بود. کما اینکه از این همکاری در ممالک مترقی نتایج بسیار شایسته گرفته اند

و این ترتیبی که وزارت فرهنگ تقصیر را بگردن اولیای اطفال و اجتماع انداخته و اولیای اطفال هم نبوغ خود تقصیر را متوجه وزارت فرهنگ میدانند بهیچوجه راه حلی برای تربیت و تعلیم نسل جوان پیدا نخواهد شد.

موضوع دیگر سالم نمودن محیط است. ما برای جوانان خود تفریح سالم بانداریم و با خیلی کم داریم مؤسسات ورزشی در شهرستانها نیست و یا خیلی ناقص است مسلماً مسئولین امر علاقمند و حسن نیت دارند.

رئیس - آقای مهندس صائبی وقت شما تمام شد.

مهندس صائبی - اگر اجازه بفرمائید از وقت آقای

دکتر صالحی استفاده میکنم.

دکتر صالحی - بفرمائید استفاده کنید.

رئیس - بفرمائید.

مهندس صائبی - شاید کمی بودجه و شاید عدم همکاری که در کشور مایکی از عوامل تأخیر کارهاست اشاعه تفریحات سالم را در کشور مانع شده است ولی در عوض بنا به مثلی که مشهور است سنگ را بسته و سگ را گشاده اند سایل گمراهی جوانان از قبیل سهولت بدست آوردن مشروبات الکلی و مسکرات در هر خیابان و گذر - رواج فیلمهای سینمایی تحریک کننده و بعضاً خلاف اخلاق آزادی فروش کارت پستالها و صور قبیحه و وسائل زیادی که همه نمایندگان محترم کم و بیش استحضار دارند از هر حیث فراهم و در دسترس جوانان است.

اگر اشتباه نکرده باشم یکی از همکاران محترم فرمودند در تهران در حدود ۱۲ هزار مشروب فروشی و بیاله فروشی هست البته این رقم بنظر اغراق آمیز است ولی اگر ناک آنرا هم تصور کنیم در یک مملکت اسلامی که مردم آن بدین مین اسلام افتخار دارند این رقم مایه تأسف است انشاء الله که این رقم صحیح نیست ولی قطعی است که با سامی مختلف از قبیل اغذیه فروشی - رستوران و غیره مشروب فروشی و بیاله فروشی هست. خیلی خوشحال شدم و از صمیم قلب از تیمسار رئیس شهربانی کل کشور که افسر شریف و خدمتگرای هستند تشکر می‌کنم که آگهی محدودیت مسکرات را قبل از ماه مبارک رمضان صادر نمودند طبق گزارش کلاتر بها در ماه مبارک رمضان اثرات سوء مشروبات الکلی خیلی کم و ناچیز بوده است.

از نظر مذهبی برای جلوگیری از این امر دستور صریح است آیه ۸۹ سوره بقره سوره مائده با ایها الذین آمنوا انما الخمر والمیسر والانصاب والازلام رجس من عمل الشیطان فاجتنبوا لعلکم تفلحون و همچنین ماده ۲۷۵ قانون مجازات عمومی مقرر میدارد:

دایر کردن شیره کشخانه و بیاله فروشی برای استعمال مشروبات الکلی و دائر کردن محل برای استعمال بنگ و چرس ممنوع است مرتکب به ششماه تا سه سال حبس تأدیبی محکوم میشود. بعقیده اینجانب که حتماً مورد تأیید نمایندگان محترم میباشد توجه باین مسائل

بخصوص از نظر نسل جوان حتمی و ضروری است (صحیح است) امیدوارم با قوانینی که داریم از این آفت خانواده‌ها - این وسیله گمراهی جوانان و این وسیله جنجال و شکایات جلوگیری بشود و خانواده‌ها هم با همکاری نزدیک وزارت فرهنگ در تعلیم و تربیت جوانان توجه بیشتری مبذول داشته و بالاخره مؤسسات مسئول وسائل ارشاد و همچنین تفریح سالم نسل جوان را فراهم آورند (احسن است) آقای

سیفی مر قوم فرموده اند ۹۵ درصد از (سیفی - بقیه یادداشت باشد) عرض کنم بنده عرض مختصری هم در مورد حوزه انتخابیه خودم که شهرستان ملایر است داشتم اشکالاتی هست که خواستم بعضی نمایندگان محترم دولت و آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی برسانم شهرستان ملایر تقریباً ۳۰۰ بارجه آبادی است و همان نواقصی که در سایر ولایات ایران از لحاظ نبودن فرهنگ بهداشت و مخصوصاً راههای

فرعی که دهات را بهم وصل کند، بخشهارا به شهرها مرتبط گرداند هست این نواقص هم در ملایر وجود دارد یکی از محصولات عمده ایکه در ملایر هست خشکبار است برای این که باغات زیادی در ملایر هست و خوشبختانه در اثر اجرای قانون مترقی اصلاحات ارضی کما اینکه خود بنده هم ناظر بودم عده‌ای از کشاورزان علاقمند بودند باین که باغی احداث نمایند ولی

از نظر آب در مضیق هستند و بنده تذکره دادند که دستگاههای اعتباری و مخصوصاً سازمان برنامه و مخصوصاً سازمان تعاون مرکزی که مسئول این کار هستند به رعایت باری احداث چاههای نیمه عمیق کمک و مساعدت نمایند، موضوع دیگری که میخواهم عرض کنم راجع به تهیه خشکیار یعنی سبزه تیزابی است خوشبختانه در چند نقطه دیگری سبزه تیزابی بعمل میآید سبزه تهیه میشود مثل مرغ و فرفر و نوسه اشکال در مورد این تهیه سبزه هست که در کمیسیون با حضور آقای وزیر اقتصاد این موضوع مطرح شد ایشان البته وعده‌هایی دادند و معاون محترم ایشان هم این جان شریف دارند امیدوارم که

بآن وعده‌ها عمل کنند موضوع دیگر دفع آفات است بیشتر دهاتی که حاصلخیز است و موستان دارد در آنجا بیماری سفیدک متأسفانه زیاد است بنده با آقای مهندس خدیوی در این باره صحبت کردم و ایشان هم برنامه‌ای تنظیم کردند برای مبارزه دسته جمعی چون بطور کلی نمیشود یک باغ

را دفع آفات کرد باید دسته جمعی دفع آفت بشود تا این سفیدک از بین برود موضوع سوم تهیه سبزه است تهیه سبزه بعقیده کشاورزان است و آنها با وسائل خیلی اولیه عمل می‌آورند و این طرز عمل خشک کردنشان صحیح نیست، مطالب هم بوط مفصل در کمیسیون گفته شد. هم باید کشاورزان اعتبار مالی داد و هم از نظر تعلیمات فنی اداره استاندارد ها که فعلاً گسترش ندارد برای رفاه کشاورزان گسترش پیدا کند موضوع دیگر راههای فرعی است همانطور که عرض کردم تمام کارخانه های سبزه پاک کنی

شهر است و این سبزه ها در توی گونی ریخته میشود و با هم مخلوط میشود و یک چیز ناقص و نامرغوبی بدست میآید ضمن اینکه خرج حمل و نقل کردن آنها گران تمام میشود جنس هم نامرغوب خواهد بود موضوع دیگر اینست که سازمان برنامه یک برنامه‌ای در حدود ۳۰۰ کیلومتر راهسازی است برای استانهای همدان که ملایر هم جزو آن است که انشاء الله توجه بیشتری خواهند فرمود چون راههای فرعی ضروری است و بعقیده بنده آبادی ایران آبادی روستاهاست و مادامی که روستاها آباد نشود مملکت

آباد نمیشود و ارتباط روستاها هم یکی از عوامل آن است، تا ما راه در روستاها نداشته باشیم محصولات آنها بقیمت ارزان بیازار نخواهد رسید موضوع دیگر موضوع کارخانه‌های سبزه پاک کنی است که در ملایر هست در فروین هم هست این کارخانه ها شخصی است که اشخاص با سرمایه خودشان دایر کرده اند دولت باید هم کمک اعتباری بکند و هم دستورات فنی بآنها بدهد برای اینکه این کارخانجات عموماً مجهز نیستند، مطلب دیگری که آقای وزیر اقتصاد فرمودند که از سال آینده سبزه را استانداردها می‌کنند و آنهایی که مطابق استانداردها نباشند اجازه

نمیدهند صادر کنند بعقیده بنده اینکار صحیح نیست و باید کار را از اول درست کرد بعد جلوی صدور سبزه گرفته شود و الا کشاورزان متضرر خواهند شد (صحیح است - احسن است).

رئیس - آقای دکتر صالحی.

دکتر صالحی - عرایض امروز بنده در زمینه فرمایشات جناب آقای مهندس صائبی است و چون ایشان بطور تفصیل بیان فرمودند لذا اینجانب از ذکر مطالب و تکرار آنها صرف نظر کرده وقت آقایان محترم را نمیگیرم لذا با اجازه مقام ریاست و همکاران محترم خلاصه مطالب

را بطور اختصار بعرض نمایندگان میرسانم عید فطر از نقطه نظر مسلمین یکی از بزرگترین اعیاد اسلامی است (صحیح است) بنده از طرف خود و همکاران محترم این عید سعید مذهبی را به هموطنان عزیز و بعموم مسلمانان جهان تبریک عرض میکنم و امیدوارم خداوند بهمه ما توفیق عنایت فرماید تا درس‌های آینه پیش از پیش به فلسفه روزه و مقام و منزلتی که ماه مبارک رمضان و این عید بزرگ مذهبی دارد بی‌بهره نباشد و اینها را بنیان و مستمندان و در ماندگان آگاهی یافته و در کمک و مساعدت آنها عطاوت بیشتری داشته باشیم (انشاء الله)

ضمناً از فرصت استفاده کرده از کارمندان اداره انتشارات و تبلیغات مخصوصاً از جناب آقای معینیان سرپرست آن اداره که در تنظیم تده بن برنامه‌های مذهبی و اخلاقی و اجتماعی که در ایام ماه رمضان بطرز جالبی ترتیب داده بودند تشکر مینمایم - بویژه آنکه فرمایشات انبیاء و ائمه اطهار و اولیاء عظام و کلمات بزرگان دین مخصوصاً عرفا را در قالب داستانهای بس شیرین و دلپذیر سمع هموطنان عزیز رسانیده اند. قطعاً همکاران محترم ملاحظه فرمودند که تمام برنامه‌های مذهبی طوری تنظیم یافته بود که مورد پسند همگان قرار گرفت (صحیح است) (معمودی - سرپرست اداره انتشارات مرد در شرفی است) من حتم نمایندگان محترم مجلس از وزارت فرهنگ انتظار دارند ابتکاراتی نظیر برنامه‌های انتشارات و تبلیغات در برنامه‌های مدارس در نظر بگیرند تا دانشجویان چه در ایام تحصیل و چه پس از فراغت از آن و ورود بجامعه علاوه بر کسب معلومات صوری، از سرمایه مذهبی و فضائل اخلاقی بهره بیشتری داشته باشند دیگر عرضی ندارم خیلی متشکرم (احسنت).

۴- شور اول گزارش کمیسیون اقتصاد راجع به عضویت مؤسسه استاندارد ایران در سازمان بین‌المللی استاندارد ها

رئیس - وارد دستور میشویم - شور اول گزارش کمیسیون اقتصاد راجع به عضویت مؤسسه استاندارد ایران در سازمان بین‌المللی استاندارد ها مطرح است؟ گزارش کمیسیون قرائت میشود:

۴۲/۱۰/۵ - دولت راجع به عضویت مؤسسه استاندارد ایران سازمان بین‌المللی استاندارد ها که بشماره ۱۲۱ چاپ شده است و طبق ماده واحده مصوب ۲۰ آذرماه ۱۳۴۲ تقدیم شده بود مطرح و بشرح زیر تصویب نمود. اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید:

ماده واحده - بمؤسسه استاندارد ایران وابسته بوزارت اقتصاد اجازه داده می‌شود بمنظور تبادل اطلاعات با سازمانهای مشابه کسب نظر مشورتی و جلب کمکهای فنی در راه ایجاد رسمی کردن و اشاعه استاندارد ها در سازمان بین‌المللی استاندارد ها که مرکز آن در ژنو میباشد عضویت داشته باشد.

تبصره - حق عضویت سازمان مذکور تا میزان یک هزار و نهصد و هشتاد دلار از محل اعتبار در آمد تشویق صادرات سالانه قابل پرداخت است.

ماده واحده فوق که لایحه آن طبق ماده واحده مصوب ۲۰ آذرماه ۱۳۴۲ تقدیم شده بود تصویب میشود.

مخبر کمیسیون اقتصاد - دکتر محمد رضوانی گزارش شور اول از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی کمیسیون بودجه در جلسه ۲ بهمن ماه ۱۳۴۲ با حضور آقای دکتر شیانی معاون وزارت اقتصاد لایحه شماره ۳۸۶۷۸ - ۴۲/۱۰/۵ دولت راجع به عضویت مؤسسه استاندارد ایران سازمان بین‌المللی استاندارد ها گزارش کمیسیون اقتصاد در این مورد مطرح و عیناً تأیید نمود. اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

مخبر کمیسیون بودجه - مهندس عبدالله والا گزارش شور اول از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی کمیسیون امور خارجه در جلسه ۱۲ بهمن ماه ۱۳۴۲ با حضور آقای دکتر انصاری معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۳۸۶۷۸ - ۴۲/۱۰/۵ دولت راجع به عضویت مؤسسه استاندارد ایران سازمان بین‌المللی استاندارد ها گزارش کمیسیون اقتصاد در این مورد مطرح و عیناً تأیید نمود. اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مافی رئیس - کلیات ماده واحده مطرح است در صورتیکه نظری نیست برای ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم

قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده واحده - بمؤسسه استاندارد ایران وابسته بوزارت اقتصاد اجازه داده می‌شود بمنظور تبادل اطلاعات با سازمانهای مشابه و کسب نظر مشورتی و جلب کمکهای فنی در راه ایجاد رسمی کردن و اشاعه استاندارد ها در سازمان بین‌المللی استاندارد ها که مرکز آن در ژنو میباشد عضویت داشته باشد.

تبصره - حق عضویت سازمان مذکور تا میزان یک هزار و نهصد و هشتاد دلار از محل اعتبار در آمد تشویق صادرات سالانه قابل پرداخت است.

رئیس - در ماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

برای شور دوم به کمیسیون های مربوط ارسال میشود.

۴- شور اول گزارش کمیسیون کشاورزی راجع به تمدید قرارداد دکتر گوستاو بوری برای خدمت در مؤسسه رازی

رئیس - گزارش کمیسیون کشاورزی مربوط بتمدید قرارداد آقای دکتر گوستاو بوری مطرح است. گزارش کمیسیون قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون کشاورزی بمجلس شورای ملی کمیسیون کشاورزی در جلسه ۳۰ دیماه ۱۳۴۲ با حضور آقای خدیوی معاون وزارت کشاورزی لایحه شماره ۳۲۳۸۶ - ۴۲/۱۰/۱۲ دولت راجع بتمدید قرارداد استخدامی آقای دکتر گوستاو بوری که بشماره ۲۰۰ چاپ شده و طبق ماده واحده مصوب ۲۰ آذرماه ۱۳۴۲ تقدیم شده بود مطرح و بشرح زیر تصویب نمود. اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

ماده واحده - وزارت کشاورزی مجاز است قرارداد استخدامی آقای دکتر گوستاو بوری کارشناس دامپزشکی تبعه مجارستان را برای خدمت در مؤسسه رازی از تاریخ انقضاء لغایت شهریور ماه ۱۳۴۵ تمدید و حقوق نامبرده را بقرارهای بیست هزار ریال از محل اعتبارات سازمان برنامهدر طرح مؤسسه رازی تأمین و پرداخت نماید.

رئیس - در ماده واحده نظری نیست؟ (گفته شد خیر) برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط فرستاده میشود.

۵- شور اول گزارش کمیسیون دارائی راجع به تمدید سررسید اقساط اراضی اصلاحات ارضی

ماده واحده فوق که لایحه آن طبق ماده واحده مصوب ۲۰ آذرماه ۱۳۴۲ تقدیم شده بود تصویب میشود.

مخبر کمیسیون کشاورزی - مهندس برومند

گزارش شور اول از کمیسیون برنامه بمجلس شورای ملی کمیسیون برنامه در جلسه ۹ بهمن ماه ۱۳۴۲ با حضور آقای مهندس اصفا مدبر عامل سازمان برنامه و آقای مهندس خدیوی معاون وزارت کشاورزی لایحه شماره ۳۲۳۸۶ - ۴۲/۱۰/۱۲ دولت راجع بتمدید قرارداد استخدامی آقای دکتر گوستاو بوری گزارش کمیسیون کشاورزی در این مورد را مطرح و عیناً تأیید نمود.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

مخبر کمیسیون برنامه - دکتر رشتی گزارش شور اول از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی کمیسیون امور خارجه در جلسه ۱۲ بهمن ماه ۱۳۴۲

با حضور آقای دکتر انصاری معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۳۲۳۸۶ - ۴۲/۱۰/۱۲ دولت راجع بتمدید قرارداد استخدامی آقای دکتر گوستاو بوری گزارش کمیسیون کشاورزی در این مورد را مطرح و عیناً تأیید نمود. اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مافی رئیس - کلیات این لایحه مطرح است اگر نظری نیست خانها و آقایانی که موافقت با ورود در شور ماده واحده خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده واحده - وزارت کشاورزی مجاز است قرارداد استخدامی آقای دکتر گوستاو بوری کارشناس دامپزشکی تبعه مجارستان را برای خدمت در مؤسسه رازی از تاریخ انقضاء لغایت شهریور ماه ۱۳۴۵ تمدید و حقوق نامبرده را بقرارهای بیست هزار ریال از محل اعتبارات سازمان برنامه در طرح مؤسسه رازی تأمین و پرداخت نماید.

رئیس - در ماده واحده نظری نیست؟ (گفته شد خیر) برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط فرستاده میشود.

۵- شور اول گزارش کمیسیون دارائی راجع به تمدید سررسید اقساط اراضی اصلاحات ارضی

رئیس - گزارش کمیسیون کشاورزی راجع به تغییر موعد پرداخت اقساط زارعین قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

شماره ترتیب چاپ ۴۸۷

گزارش از کمیسیون کشاورزی بمجلس شورای ملی
کمیسیون کشاورزی در جلسه دوشنبه ۱۴/۱۱/۴۲
با حضور آقای معاون پارلمانی وزارت کشاورزی لایحه شماره
۳۲۸۵۲-۱۸-۴۲ دولت راجع بتغییر سرسید قسط
اول بهای زمینهاییکه در اجرای قانون اصلاحات ارضی
بزارعین دهات زلزله زده شهر بور ۱۳۴۰ فروخته شده به
بعد از قسط پانزدهم را که شماره چاپی آن ۳۷۳ میباشد
مورد رسیدگی قرار داد و بصورت ماده واحده تصویب
نمود. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - بوزارت کشاورزی اجازه داده میشود
موعد پرداخت قسط اول بهای زمینهاییکه در اجرای
قانون اصلاحات ارضی بزارعین دهات زلزله زده شهر بور
۱۳۴۱ فروخته شده است و سرسید آن قبل از اول شهر بور
ماه ۱۳۴۳ میباشد یکسال بعد از تاریخ سرسید قسط
پانزدهم تغییر دهد.

ماده واحده فوق که لایحه آن طبق ماده واحده
مصوب ۲۰ آذرماه ۱۳۴۲ تقدیم شده تصویب میشود.
مخبر کمیسیون کشاورزی - مهندس برومند
رئیس - کلیات این لایحه مطرح است اگر نظری
نیست بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و
آقایانیکه موافقت خواهی میکنم قیام بفرمایند (اکثر
برخواستند) تصویب شد. ماده واحده قرائت میشود.
(بشرح زیر قرائت شد):

ماده واحده - بوزارت کشاورزی اجازه داده میشود
موعد پرداخت قسط اول بهای زمینهاییکه در اجرای قانون
اصلاحات ارضی بزارعین دهات زلزله زده شهر بور ۱۳۴۱
فروخته شده است و سرسید آن قبل از اول شهر بور ۱۳۴۳
میباشد به یکسال بعد از تاریخ سرسید قسط پانزدهم
تغییر دهد.

رئیس - در ماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.
**۶- شورای گزارش کمیسیون اقتصاد راجع بترخیص
لوازم اطاق رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران بدون پرداخت
حقوق گمرکی**

رئیس - گزارش کمیسیون اقتصاد راجع بترخیص
لوازم اطاق ریاست ستاد بزرگ ارتشتاران فرمانده مطرح
است قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

شماره ترتیب چاپ ۴۸۸
گزارش شورای اول از کمیسیون اقتصاد بمجلس شورای ملی
کمیسیون اقتصاد در جلسه ۲۱ دیماه ۱۳۴۲ با حضور
آقای معاون وزارت اقتصاد لایحه شماره ۳۸۷۳۰-۱۰/۴۲
دولت راجع به ترخیص لوازم اطاق ریاست ستاد بزرگ
ارتشتاران که شماره ۱۴۶ چاپ شده است و طبق ماده واحده
مصوب ۲۰ آذر ماه ۱۳۴۲ تقدیم شده بود مطرح و بشرح زیر تصویب
نمود. اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.
ماده واحده - بوزارت جنگ اجازه داده میشود
که ۳۸ بسته صندوق اثاث و لوازم متعلق به ستاد بزرگ
ارتشتاران را بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی و
هزینه انبارداری از گمرک مهرآباد مرخص نماید.
ماده واحده فوق که لایحه آن طبق ماده واحده مصوب
۲۰ آذرماه ۱۳۴۲ تقدیم شده تصویب میشود.

مخبر کمیسیون اقتصاد - دکتر محمد رضوانی
گزارش شور اول از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی
کمیسیون دارائی در جلسه ۷ بهمن ماه ۱۳۴۲ با حضور
تیمسار سپهد صنیعی کفیل وزارت جنگ تشکیل و لایحه
شماره ۳۸۷۳۰-۱۰/۴۲ دولت راجع بترخیص لوازم
اطاق ریاست ستاد بزرگ ارتشتاران گزارش کمیسیون
اقتصاد در اینمورد مطرح و عینا تأیید نمود. اینک گزارش
آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

مخبر کمیسیون دارائی - دکتر یزدان پناه
گزارش شورای اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی
کمیسیون نظام در جلسه ۲۲ دیماه ۱۳۴۲ با حضور تیمسار
سپهد صنیعی کفیل وزارت جنگ لایحه شماره ۳۸۷۳۰-
۱۰/۴۲ دولت راجع بترخیص لوازم اطاق ریاست ستاد
بزرگ ارتشتاران، گزارش کمیسیون اقتصاد در اینمورد را
مطرح و عینا تأیید نمود. اینک گزارش آنرا بمجلس
شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون نظام - سر تیب حکیمیان
رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای ریگی
مخالفید؟ بفرمائید.

ریگی - عرض کنم ناجائی که بنده اطلاع دارم این
اثاثیه و مبلمانی که برای دفتر ریاست ستاد بزرگ ارتشتاران
فرمانده بوده بیشتر مبل و اثاثیه دفتری بوده است در صورتیکه

الان در مملکتمان مبلهای بسیار خوبی ساخته میشود و
بهبود وجه صلاح نیست که بروند از خارج مبلمان برای
دفاتر وارد کنند. یکی از دوستان الان گفت این کارش
گذشته و از آن استفاده شده ولی بنده مخالفت اصولی
است و عقیده دارم در این مملکت اجازه ندهیم اجناسی که
نظایرش بخوبی در ایران درست میشود از خارج بیآورند
(احسنت، احسنت).

رئیس - تیمسار حکیمیان.

سر تیب حکیمیان - عرض کنم در مورد لایحه
تصور میکنم نمایندگان محترم نکته ای را - که در
نظر گرفتند مبل بوده است ولی این اثاثیه تنها
مبل نیست ممکن است ۶ تا صندلی هم جزئی
باشد ولی اصولا در کمیسیون نظام هم در این مورد خیلی
زیاد بررسی شد روی این بستههایی که از اروپا آمده نوشته
شده ستاد بزرگ ارتشتاران و با اطاق ریاست ستاد بزرگ
ارتشتاران فرمانده در نتیجه این توهم بوجود آمده که اثاثیه ای
که از اروپا می آید برای تزئین یا مبلمان یک اطاق
است همانطوریکه آقای ریگی فرمودند و سایر
همکاران هم احسنت می گفتند. این اگر برای
مبلمان بود بنده خیال میکنم که چه کمیسیون نظام و چه
کمیسیون اقتصاد قبول نمیکردند مگر اینکه رسیدگیهای
بسیار زیادی در این موضوع می شد. اینجانب مجبورم
موضوعی را عرض کنم که در ستادهای مشترک که فرماندهی
دارد نسبت به تیروهای زمینی، دریائی و هوائی آنجا یک
اطاقهایی هست که بنام اطاق جنگ نامیده میشود. این
اطاق جنگ وسایلی دارد اعم از بیسم یا باسیم نقشه ها و
کردونه نقشه ها و وسایلی مطالعاتی دیگر که در هر آن
میتوانند وضعیت ارتش و واحدهای ارتش را اعم از هر کدام
از این سدرسته را که عرض کردم چه وضعی دارد بدانند این
وسایلی مال آن اطاقهاست. اطاق جنگ است و یک قسم
هم باز مجبورم این را در اینجا عرض کنم اعلیحضرت
همایون شاهنشاهی صرف نظر از ریاست فائده ای که نسبت بهم
قوای کشور دارند. فرماندهی کل قوای ارتش را هم بعهده دارند

این ستاد بزرگ ارتشتاران فرمانده از نقطه نظر فرماندهی،
ستاد فرماندهی کل قوا و ستاد بزرگ ارتشتاران فرمانده
میباشد و این وسایل مال آن اطاق جنگ و مال آن اطاق

فرماندهی است که با متد امروزی در تمام ارتشهای مثرقی
دنیا هست و مال ما هم باید داشته باشد و هر موقعی هم که اعلیحضرت
همایونی تشریف فرما میشوند در ستاد بزرگ ارتشتاران
فرمانده این وسائل مورد ملاحظه شان واقع میشود و بنده حتم
دارم که تمام همکاران تأیید میفرمایند که آخرین وسایل
فرماندهی باید در اختیار فرمانده تاجدار ما باشد (صحیح است)
رئیس - تیمسار نکوزاد موافقت میفرمایند؟

نکوزاد - توضیحات کافی را دادند. مطالبی که بنده
میخواستم عرض کنم فرمودند.
رئیس - بنابراین چون نظر دیگری نیست خانمها و
آقایانی که موافقت با ورود در شور ماده واحده خواهش
میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده
واحد قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده واحده - بوزارت جنگ اجازه داده میشود
که ۳۸ بسته و صندوق اثاث و لوازم متعلق به ستاد بزرگ
ارتشتاران را بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی و
هزینه انبارداری از گمرک مهرآباد مرخص نماید.
رئیس - راجع بماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری
نشد) برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود
**۷- شور دوم و تصویب گزارش کمیسیون فرهنگ راجع
به اهدای مجسمه سفالین به آقای لرد بوید و ارسال
بمجلس سنا**

رئیس - شور دوم گزارش کمیسیون فرهنگ راجع
باهداء مجسمه سفالی به آقای لرد بوید مطرح است گزارش
قرائت میشود.
(بشرح زیر قرائت شد)
گزارش شور دوم از کمیسیون فرهنگ
بمجلس شورای ملی
کمیسیون فرهنگ در جلسه ۱۱/۱۱/۴۲ با حضور
آقای زمانی معاون وزارت فرهنگ لایحه شمار ۱۲۴۶۰-
۱۰/۴۲ دولت راجع به اهداء مجسمه سفالی به آقای
لرد بوید که گزارش شور اول آن شماره ۳۹۹ چاپ شده
است برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد ماده واحده
مصوب شورای اول را با مختصر اصلاحی بشرح زیر تصویب نمود
اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد:

ماده واحده - وزارت فرهنگ اجازه دارد یکمعد مجسمه سفالی گاو کوهاندار خریداری شده از طرف موزه ایران باستان را که شماره ۱۱۴۰۴ در دفتر موزه ثبت شده به آقای (ردبوید) رئیس مؤسسه خرید صندوق پس انداز کودکان انگلستان اهدا نماید.

ماده واحده فوق که لایحه آن طبق ماده واحده مصوب ۲۰ آذر ماه ۱۳۴۲ تقدیم شده تصویب میشود.

مخبر کمیسیون فرهنگ - دکتر فرخ رویارسی
رئیس - خانم دکتر پارسای توضیحی لازم هست بفرمائید.

خانم دکتر پارسای - چون در جلسه گذشته آقای دکتر هدایتی سؤال فرموده بودند که این احتیاج بقانون دارد یا نه؟ فقط خدمتشان عرض میکنم که مطابق قانون وزارت فرهنگ حق ندارد هیچ چیزی را از موزه ایران باستان خارج کند فقط اختیار دارد که نقل و انتقال بدهد در داخل کشور و یا برای شرکت در نمایشگاههای جهانی از کشور خارج کند بنابراین اهدای یک مجسمه یک مؤسسه جهانی احتیاج بقانون خاصی دارد بهمین جهت هم بنده این توضیح را برای خانمها و آقایان دادم (احسنت)
رئیس - آقای دکتر هدایتی.

دکتر هدایتی - در همان جلسه آقای معاون وزارت فرهنگ توضیح دادند و بنده قانع شدم و از توضیحات فعلی خانم هم خیلی متشکرم.

رئیس - کلیات آخر ماده واحده مطرح است اگر نظری نیست رأی میگیریم باین ماده واحده خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شده مجلس سنا فرستاده میشود.

۸ - شور اول گزارش کمیسیون دارائی راجع به معافیت اراضی ساختمان دبیرستان سن لوئی از عوارض

رئیس - شور اول گزارش کمیسیون دارائی راجع بمعافیت اراضی ساختمان دبیرستان سن لوئی از عوارض مطرح است گزارش قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

شماره ترتیب چاپ ۴۹۲
گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی
کمیسیون دارائی در جلسه ۱۴ بهمن ماه ۱۳۴۲ با حضور آقای برزگر معاون وزارت دارائی لایحه شماره

۱۳/۸۲۵ دولت راجع بمعافیت اراضی ساختمان دبیرستان سن لوئی از عوارض که بشماره ۴۳ چاپ شده است مطرح و بشرح زیر تصویب نمود. اینک گزارش آنرا برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی مینماید:

ماده واحده - شهرداری تهران اجازه داده میشود مؤسسه فرهنگی سن لوئی را از پرداخت مبلغ ۲۳۰۷۳۱ ریال عوارض زمین مورد لزوم برای محل ساختمان دبیرستان تحت پلاک شماره ۱۳۰۲۷ که طی پیش آگهی شماره ۲۳۲۸۷-۴۰/۶/۱۱ مطالبه شده است معاف دارد.

ماده واحده فوق که لایحه آن طبق ماده واحده مصوب ۲۰ آذرماه ۱۳۴۲ تقدیم شده تصویب میشود.

گزارش از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی
کمیسیون کشور با حضور آقای فرهودی معاون وزارت کشور لایحه شماره ۱۳/۸۲۵ دولت راجع بمعافیت اراضی ساختمان دبیرستان سن لوئی از عوارض که بشماره ۴۳ چاپ شده است مطرح و گزارش کمیسیون دارائی را تأیید نمود.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.
رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ برای ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده واحده قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده واحده - به شهرداری تهران اجازه داده میشود مؤسسه فرهنگی سن لوئی را از پرداخت مبلغ ۲۳۰۷۳۱ ریال عوارض زمین مورد لزوم برای ساختمان دبیرستان تحت پلاک شماره ۱۳۰۲۷ که طی پیش آگهی شماره ۲۳۲۸۷-۴۰/۶/۱۱ مطالبه شده است معاف دارد.

رئیس - راجع بماده واحده نظری نیست؟ آقای مهندس صائبی.

مهندس صائبی - بنده يك پیشنهاد اصلاح عبارتی دارم.

رئیس - پیشنهاد را بدهید به کمیسیون فرستاده میشود.
آقای مهندس ارفع.

مهندس ارفع - يك توضیحی میخواستم بفرمایند که چه خصوصیتی این دبیرستان سن لوئی داشته که سایر مؤسسات فرهنگی نداشته اند.

يك توضیحی بفرمایند که چرا فقط يك دبیرستان باید این امتیاز را داشته باشد و چرا نباید برای سایر مؤسسات فرهنگی این معافیت را قائل شد؟

رئیس - آقای دکتر بزدان پناه.

دکتر بزدان پناه (مخبر کمیسیون دارائی) - عرض کنم آن پیشنهاد را بفرمائید در کمیسیون مطرح میشود و رسیدگی میشود اگر قبول شد که گنجانده میشود اما راجع به خود موضوع اگر چه کلیات ماده تصویب شده است ولی برای مزید استحضار نماینده محترم عرض میکنم این زمین در شمال عباس آباد واقع است و مؤسسه فرهنگی سن لوئی علاقه مند بوده است که دبیرستانی آنجا تأسیس کند اعلیحضرت همایونی که همیشه در کلیه امور خیر متشکر و پیش قدم بوده اند موافقت فرموده اند و بارش دستور داده شد که این زمین در اختیار آن مؤسسه گذاشته شود وقتی خود زمین اهداء می شد دیگر گرفتن عوارض صحیح نبود البته برای اینکه عوارض گرفته نشود لازم بوده است مجوزی از مجلس شورای ملی کسب شود تا از پرداخت عوارض معاف باشد نظر آقای مهندس ارفع هم که این نظر تعمیم داده شود ممکن است مرفوم بفرمایند در کمیسیون مطرح شود و توضیحات لازم در آنجا بعرضشان برسد البته اگر لازم بود که تعمیم داده شود قبول میشود.

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود:

۱ - سرمایه بانك رهنی ایران را از يك میلیارد و هفتصد و بیست میلیون ریال به دو میلیارد و دویست میلیون ریال افزایش دهد بترتیبی که سهام وزارت دارائی از هشتصد و شصت میلیون ریال به یکهزار و سیصد و بیست میلیون ریال (صدی شصت سرمایه) افزایش یافته و سهام بانك ملی ایران به چهل درصد سرمایه بانك رهنی ایران محدود گردد و باین منظور وزارت دارائی مجاز است چهار صد و شصت میلیون ریال ما به التفاوت سهام خود را در بانك رهنی تا پایان سال مالی ۱۳۴۳ بتدریج از محل درآمدهای عمومی پرداخت نماید.

بانك رهنی ایران از پرداخت حقوق الثبت سرمایه ای که بموجب این قانون افزایش یافته معاف خواهد بود.

۲ - مبلغ چهل و شش میلیون و پانصد و هیجده هزار ریال از محل درآمد عمومی سال جاری بعنوان اضافه اعتبار در اختیار دستگاههای زیر قرار دهد:

الف - سازمان اطلاعات و امنیت کشور مبلغ بیست میلیون ریال برای تأمین هزینه های مربوط.

ب - وزارت بهداشتی مبلغ پنج میلیون و پانصد و هیجده هزار ریال جهت پرداخت حقوق سه ماهه آخر سال جاری پزشکان و دستیاران و پرستاران جدید الاستخدام.

ج - وزارت پست و تلگراف و تلفن برای تأمین هزینه تعمیر و ترمیم خطوط يك میلیون ریال.

د - كك شركت سهامی معادن و ذوب فلزات برای تأمین كسری حقوق کارمندان و دست مزد کارگران بیست میلیون ریال.

۹ - شور اول گزارش کمیسیون دارائی راجع بافرایش سرمایه بانك رهنی و ارجاع مجدد به کمیسیون
رئیس - گزارش کمیسیون های دارائی و بودجه

تبصره - بژاندارمری کل کشور اجازه داده میشود از محل موجودی حساب صدی سه بیمه افسران و افراد ژاندارمری موضوع قانون بیمه افراد کادر ثابت مصوب ۲۷ آبان ۱۳۳۵ و آئین نامه آن مبلغ سی و سه میلیون ریال برای تأمین کمبود اعتبار سال ۱۳۴۲ تفاوت حقوق افسران و افراد بازنشسته موضوع ماده ۱۰۹ قانون نیروهای مسلح شاهنشاهی وام دریافت و عیناً در اختیار بانک سپه بگذارد. وزارت دارائی مکلف است ظرف چهار سال اعتبار استرداد وام مزبور را در بودجه ژاندارمری کل کشور تأمین و واريز نمايد.

مخبر کمیسیون بودجه - مهندس عبدالله والا گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی کمیسیون دارائی در جلسه ۲۳ بهمن ماه ۱۳۴۲ با حضور آقای بزرگساز معاون وزارت دارائی لایحه شماره ۲۳۵۰۹ - ۱۳۴۲/۱۰/۱۶ دولت راجع به افزایش سرمایه بانک رهنی ایران را مطرح و مورد رسیدگی قرار داده و با ماده واحده مصوب کمیسیون بودجه موافقت نمود. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - دکتر یزدان پناه
رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای مهندس ارفع مخالفتی؟ (مهندس ارفع - بنده يك تذکری دارم اجازه می فرمائید؟) بفرمائید.

مهندس ارفع - عرض بنده مربوط به تفکیک این لایحه است این لایحه از سه لایحه مختلف تشکیل شده بنده نمی دانم در تصویب نامه قانونی که در هیئت دولت گذشته است همینطور بوده است و با اینکه در کمیسیونها برای صرفه جوئی در وقت این ترکیب را بعمل آورده اند معذراً قوانین باید دارای موضوع جدا گانه و مشخص و عنوان مشخص باشند و الآن در این گزارش اگر اسم قانون افزایش سرمایه بانک رهنی بگذاریم یا قانون اضافه اعتبار مؤسسات مختلف دولتی بگذاریم یا قانون اجازه استفاده از صدی ۳ بیمه افسران ژاندارمری اسم این را بگذاریم هیچکدام اینها شامل تمام لایحه نیست. ماده ۱۰۸ آئین نامه داخلی تکلیف این موضوع را بصراحت روشن کرده است و میگوید لایحه که بمجلس شورای ملی داده میشود باید دارای موادی متناسب با اصل موضوع باشد و دلالت لزوم آن در

مقدمه لایحه بطور واضح درج و عنوان قانون نیز در آن معین شده باشد. هر گاه لایحه ای دارای چند ماده یا ماده واحده مشتمل بر اجزائی باشد باید از تطابق و تناسب کامل با اصل موضوع محفوظ و عنوان لایحه قانونی داشته باشد و در غیر اینصورت بلید برای هر موضوعی لایحه جدا گانه تنظیم و باز کسر دلایل تقدیم مجلس شورای ملی بشود. با توجه به ارضی که کردم چون این لایحه مخلوط است بنده از آقای مخبر محترم کمیسیون تمنی میکنم که توضیحی بفرمائید که اصلش باین صورت بوده و یادر کمیسیون باین صورت در آمده و بنده فکر میکنم که اگر این موضوع تجزیه شود شاید نتیجه بهتری بگیریم و با آئین نامه بهتر تطبیق کند.

رئیس - آقای مهندس والا
مهندس والا (مخبر کمیسیون بودجه) - فرمایشات جناب آقای مهندس ارفع بسیار صحیح بود این تذکره مورد عنایت و توجه کمیسیون بودجه قرار گرفت (صحیح است) این اعتراض هم آنجا گفته شد دولت این لایحه را بعنوان اصلاح بودجه تقدیم مجلس کرده است جناب آقای مهندس ارفع توجه فرمودید بعنوان اصلاح بودجه و اضافه اعتبار اصلاح بودجه ۴۲ بود چون بودجه ۴۲ هنوز مطرح نشده ولی مطابق مجوزی که مجلس بدولت داده مورد عملکرد بوده بنابراین، این لایحه از نقطه نظر اضافه سرمایه بانک رهنی و سایر احتیاجاتی که دولت احساس میکند مربوط بودجه سال ۴۲ بوده است و از آن جهت که فوریت آن مورد توجه بود این بود که در کمیسیون بودجه مورد مذاقه قرار گرفت و در اینجا هم اگر ملاحظه بفرمائید بصورت اضافه اعتبار آن را تصویب میکنیم (ریگی - پس عنوان این لایحه غلط است) این گزارش مبنی بر مجوزی است که افزایش سرمایه بانک رهنی را مورد تأیید قرار بدهید و از درآمد عمومی کشور بدستگاههای تابعه که در زیر عنوان شده يك اضافه اعتباری بپردازند.

رئیس - آقای ریگی مخالفتی؟
ریگی - بنده فقط توضیحاً میخواستم عرض کنم جناب آقای کفیل وزارت دارائی در کمیسیون موافقت کردند که در عنوان لایحه تقاضای اضافه اعتبار بشود ولی متأسفانه در اینجا عنوان لایحه افزایش سرمایه بانک رهنی است

و این برخلاف تصمیمی است که در کمیسیون با حضور جناب آقای بزرگساز گرفتیم.
رئیس - آقای مهندس والا.

مهندس والا - بنده همینطور که عرض کردم عنوان اضافه و افزایش سرمایه بانک رهنی اصلاً مطرح نیست (پروین - پس چرا در متن لایحه هست) توضیحی است که دولت داده از نقطه نظر اینکه مجوزی تحصیل کند برای منظور هائیکه در لایحه هست ملاحظه بفرمائید اینجا اینها را از هم دیگر تفکیک کرده است اجازه بدهید بخوانم (ریگی - مقدمه را بخوانید) در مقدمه دارد کمیسیون بودجه در جلسه ۲۳ و بهمن ماه ۱۳۴۲ با حضور آقای بزرگساز معاون وزارت دارائی لایحه شماره ۲۳۵۰۹ - ۱۳۴۲/۱۰/۱۶ دولت راجع به افزایش سرمایه بانک رهنی ایران که بشماره ۴۱۸ چاپ شده است مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب نمود اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینمایند.

ماده واحده قسمت اولش مربوط بنانک رهنی است ضمناً قسمت دوم از محل درآمد عمومی سال تجاری بعنوان اضافه اعتبار این مبلغی را که در ذیل ذکر شده بصورت (الف) و (ب) و (ج) در اختیار دستگاههای زیر قرار داده البته این تذکره بجاست و در خود کمیسیون بودجه هم مطرح شد و مخصوصاً خود بنده در آنجا این استدلال را کرده بودم که این لواجر را از هم تفکیک کنند نماینده دولت اظهار داشت که اگر ما بخواهیم این لایحه را پس بگیریم دو مرتبه لایحه دیگری تقدیم کنیم از نقطه نظر وقت ممکن است ما فرصت بیشتری نداشته باشیم بهر حال حتی ملاحظه میفرمائید که هم در کمیسیون بودجه و هم در کمیسیون دارائی با سرعت بیشتری این لایحه مورد مذاقه و شور قرار گرفت البته من این منظور را مورد تأیید قرار میدهم و موافق هستم که اگر بخواهیم اسمی برای این لایحه بگذاریم باید بگوئیم افزایش سرمایه بانک رهنی و اضافه اعتبار سایر دستگاههای دیگر (ریگی - بنده هم همین را عرض کردم) بسیار پیشنهاد بجای خوبی است اصلاح بفرمائید پیشنهاد بسیار خوبی است.

رئیس - آقای دکتر یزدان پناه
دکتر یزدان پناه (مخبر کمیسیون دارائی) -

همانطوریکه توضیح داده شد کلاً موارد مذکور در این لایحه عنوان اضافه اعتبار دارد چه افزایش سرمایه بانک رهنی و چه پرداخت مبلغی به ژاندارمری و با سایر دستگاههای دولتی که در این لایحه ذکر شده بنابراین موقعیکه در کمیسیون مورد مذاکره و بحث واقع شد چون اصل افزایش اعتبار بود استدلال جناب آقای بزرگساز را کمیسیون قبول کرد باین معنی که تمام این افزایش اعتبارات ضمن يك لایحه بنظر مجلس شورای ملی برسد البته چون چون يك ابهامی ایجاد شده، همانطوریکه آقایان اشاره فرمودند در مقدمه گزارش کمیسیون نوشته شده است لایحه افزایش سرمایه بانک رهنی ایران بنده تصور میکنم اگر اصلاح باین صورت بشود که لایحه اضافه اعتبار شامل همه قسمت ها میشود و این ابهام هم مرتفع میشود اگر موافقت بفرمائید این اصلاح بعمل آید.

رئیس - آقای هادی احمدی بعنوان مخالف صحبت میفرمائید.

صادق احمدی - متأسفانه توضیحات دوستان عزیز بنده جناب آقای مهندس والا و جناب آقای دکتر یزدان پناه هیچکدام قانع کننده نبود گزارش باین صورتی که چاپ شده است و در اختیار ماست اگر بخواهیم تصویب کنیم کاملاً غلط است و توضیحات جناب آقای مهندس ارفع فکر میکنم که صورت قضیه را با اندازه کافی روشن کرد. طبق آئین نامه نمیشود موضوعهای مختلفی را در يك لایحه بکنند و اگر هم بگوئیم با توجه به توضیحات آقای مهندس والا آقای دکتر یزدان پناه این يك اضافه اعتباری است وقتی اصلش هنوز تصویب نشده دیگر فرغش معنی ندارد در مجلس تصویب بشود وقتیکه ماهنوز بودجه سال ۴۲ را بررسی نکردیم معنی ندارد که این لایحه اینجام مطرح بشود کما اینکه دو سه تا تصویب نامه نظیر این اینجا آمدی پیشنهاد شد که بکمیسیون بر گردد و دو مرتبه بیايد بمجلس، البته بنده نسبت بمساله بانک رهنی مطالبی دارم در صورتیکه مطرح شد خواهیم گفت فعلاً اول باید تکلیفش روشن بشود آیا باید مطرح بشود یا خیر اگر بنا باشد مطرح بشود بنده نسبت باصل موضوع بانک رهنی مخالف هستم و مطالبی دارم که عرض خواهیم کرد.

رئیس - آقای بزرگساز
بزرگساز (معاون وزارت دارائی) - بنده اجازه

میخواهم پیشنهاد دولت و مقدمه این لایحه را برای استحضار آقایان محترم بخوانم ملاحظه خواهند فرمود که تنها موضوع اضافه سرمایه بانك رهنی نیست این لایحه باین عنوان تقدیم مجلس شده کبزارش دولت این است:

چون توسعه فعالیتهای ساختمانی و رفع مضیقهای مالی بانك رهنی ایجاب مینماید که سرمایه بانك رهنی ایران افزایش یابد و برای این منظور در نظر گرفته شده است سرمایه بانك از يك میلیارد و هفتصد بیست میلیون ریال به دو میلیارد و بیست میلیون ریال افزایش یافته و با پرداخت مبلغ چهارصد و شصت میلیون ریال از طرف وزارت دارائی سهام وزارتخانه مزبور از پنجاه درصد سرمایه فعلی بانك به شصت درصد سرمایه افزایش یافته بانك مزبور ترقی داده شود علاوه بر آن دارمیری کل کشور باید طبق ماده ۱۰۹ قانون نیروهای مسلح شاهنشاهی معادل سی و سه میلیون ریال بابت تفاوت حقوق افسران و درجه داران بازنشسته در اختیار بانك سیه بگذارد ضمناً بعضی از دستگاههای دولتی از لحاظ انجام قسمتی از هزینههای ضروری بعلت کمبود اعتبار تقاضای اضافه اعتبار نموده اند که از نظر دولت تأمین این اضافه اعتبارات ضروری تشخیص گردیده لذا لایحه ضمیمه مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره تقدیم میشود مآمل است تصویب آنرا بدولت ابلاغ فرمائید تا بموقع اجرا گذارده شود.

ملاحظه میفرمائید، در این لایحه ما تقاضای اضافه اعتبار کردیم ما لایحه را تنها برای اضافه کردن سرمایه بانك رهنی ندادیم. (فخر طباطبائی - بنده اعتراض آئین نامه ای دارم)

رئیس - آقای کبیری موافقت فرمائید.

کبیری - بنده قبلاً میخواهم این تقاضا را بکنم که این لوایح را در روز زود تر بیا بدهند برای اینکه فرصت رسیدگی آنها نداشته باشیم و اما بنده نام نویسی کردم بنام موافق مشروط یعنی باین شرط که در افزایش سرمایه بانك رهنی سهمیه شهرستانها را معین کنند فعلاً شهرستانها از این مزایا محروم هستند و بنده موافقم با افزایش سرمایه بانك رهنی مشروط بر اینکه سهمیه شهرستانها افزایش پیدا کند شهرستان ایلام حوزه انتخابیه بنده هنوز بانك رهنی شعبه ندارد بانك مرتباً

و عده امر روز فردا میدهد در سال ۱۳۱۸ خیابانی احداث شده است در ایلام که هنوز زیران است و هنوز ساخته نشده است اگر این افزایش اعتبار برای تهران است برای ساختمان هر چه طبقه که بالا برود بنده موافقم (خنده نمایندگان - احسنیت) ببخشید مخالفم.

رئیس - آقای فخر طباطبائی.

فخر طباطبائی - بنده میخواستم این را عرض بکنم که مطابق آئین نامه ماده واحده بایستی تمام اجزایش با ماده واحده بخواند یعنی وقتی اسمش ماده واحده شد باید جزء بجزء ماده واحده مربوط بآن ماده واحده باشد و حال آنکه این ماده واحده هر جزئی که مربوط بیک موضوع جداگانه است از این جهت اگر این باین کیفیت تدوین میشد به صورت ماده واحده ای لا اقل بیرون نیامد و هر جزئی بصورت ماده جداگانه ای در این لایحه گنجانیده میشد بنابر این اگر آقایان موافقت فرمائید این لایحه باین صورت صحیح نیست و از این نظر که شکل ماده واحده هم درست نیست بکمسیون مربوطه ارجاع بشود در آنجا مطالعه بشود و هم این اعتراضاتی که آقایان از این جهت که اگر مربوط باین رهنی است سایر دستگاهها چه ارتباطی دارد روشن بشود اصلاح بشود و هم تطبیق با آئین نامه شود و دوباره بر گردد بمجلس (صحیح است).

رئیس - آقای دکتر بگانه.

دکتر بگانه - در اینجا دو مطلب راجع باین لایحه مورد مذاکره قرار گرفت یکی راجع بفرم نوشتن مواد و یکی هم راجع باساس مطالب راجع بفرم نوشتن باین کار تازه ای نیست و قتیکه در طول سال اعتبارات مالی يك دستگاهی احتیاج بكمك دارد دولت چند دستگاه خودش را که دید اعتبارش کافی نیست يك لایحه ای بنام لایحه اضافه اعتبار بمجلس میدهد که ضمن آن لایحه برای چند دستگاه که اعتبارش کافی نبوده اعتباری تصویب بشود این است که از صدر مشروطیت تا کنون همینطور عمل کرده است قانون راجع بمستمریها و همینطور که حالا آقایان ملاحظه فرمودند راجع بمستمریها فرداً فرداً تصویب میشود ولی در سابق بطور کلی یعنی مستمری پنجاه نفر را ضمن يك لایحه و ماده واحده ای دولت میداد و اسم این پنجاه

نفر که استحقاق اخذ مستمری داشتند در آن بود و اینکه همکاران محترم فرمودند که لوایح باید دارای اصول متناسب باشد صحیح است يك لایحه ای که دولت میدهد باید دارای موضوع واحد باشد و خوشبختانه در این مورد همینطور است و تمام اینها نقص در اعتبارشان بود و برای جبران این نقص يك اعتباری گرفتند و بعد تقسیم کردند از نظر آئین نامه تطبیق سوابقی که بوده تخطی از آئین نامه نشده در مورد اضافه اعتبار دستگاهها همیشه برای چند دستگاه ضمن يك لایحه اضافه اعتبار تصویب میشود البته هیچ مربوط به بودجه ۲۴ نیست. يك اضافه اعتباری است برای چند دستگاه و هر وقت بودجه ۲۴ داده میشود ممکن بود بعنوان اصلاح بودجه تلقی بشود ولی چون بودجه ۲۴ داده نشده ما که نمیتوانیم اگر يك دستگاه دولت اعتباری برای پرداخت حقوق نداشت آنرا معقول بکنیم اصلاً ارتباطی بهم ندارد فرض فرمائید برای شرکت سهامی معادن و ذوب فلزات ۲ میلیون تومان برای پرداخت حقوق و دستمزد کارگران است که عقب افتاده این کار نباید بعلت اینکه بودجه ۲۴ که هنوز تصویب نرسیده معلق بماند يك لایحه ای است که در تمام ادوار قانونگذاری هم همینطور بوده است و هر وقت يك دستگاه دولتی نقضی در اعتبارش بوده ضمن لایحه دولت تقاضا کرده که افزایش اعتبار داده بشود البته این موضوع در کمسیون بودجه بتفصیل صحبت شد حتی سوابق امر دیده شد چون اضافه اعتبار بود و رویه همینطور بود باین طریق عمل شد البته راجع بموادش هر پیشنهادی که نمایندگان محترم فرمائید با کمال حسن نیت رسیدگی خواهد شد و هیچگونه تعصبی هم در کار نیست تا کنون هم همانطوریکه ملاحظه فرمودند هر پیشنهادی که آمده خود بنده با اینکه وظیفه مخبری را ندارم همیشه پیشنهادهایی که اصولی و منطقی بوده است از مخبر محترم کمسیون خواهش کرده ام بعنوان مخبر کمسیون آن پیشنهاد را مورد قبول قرار بدهند در فرم هم تخطی از آئین نامه نشده البته راجع بموادش اگر پیشنهادهایی هم باشد توضیحاتی بمرضان میرسانم راجع با اضافه سرمایه بانك رهنی هم همین امر و صبح یکی از دوستان بنده يك پیشنهاد تبصره ای کرده بودند که بانك رهنی را مکلف خواهند کرد که در جاهای دیگر یعنی در شهرستانهایی که شعبه ندارد شعبه تأسیس کنند و آن جاهایی

که شعبه دارد ولی اعتبار کافی ندارد اعتبار داده شود همین پیشنهادشان را صحبت کردیم که موافقت شود تصویب هم خواهد شد بنابر این در تصویب مواد با کمال حسن استقبال در هر مطلبی پیشنهادی دارند بفرمائید اما راجع بفرم تخطی از آئین نامه نشده و این امر مسبقاً سابقه قانونگذاری است (صحیح است).

رئیس - آقای مهندس والا بفرمائید.

مهندس والا - در مقدمه گزارش اگر بعد از کلمه «دولت راجع به» يك جمله اضافه اعتبار برای افزایش سرمایه بانك رهنی و سایر اعتبارات مورد احتیاج اضافه شده بود خیال میکنم که رفع این سوء تفاهم شده بود در اینجا دولت احتیاج با اضافه اعتبار احساس کرده است و حتی در لایحه دولت آن چیزی که قبلاً چاپ شده بود اگر ملاحظه فرموده باشید اینجا با هم مخلوط بود و بنده نمیدانم این فرصت را دارم که وقت مجلس را بگیرم یا اینکه اجمالاً توضیح عرض کنم ملاحظه فرمائید در صفحه ۲ شماره چاپ ۴۱ و آن جا اشاره شده بود بعد از اینکه توضیحات کافی در کمسیون داده شد باین صورت در آمد و همچنین مبلغ ۴۶ میلیون و پانصد و هجده هزار ریال از محل در آمد عمومی سال جاری بعنوان اضافه در آمد بدستگاههایی که احتیاج با اضافه اعتبار دارند داده شد در صورتیکه ما این را در کمسیون بودجه تفکیک کردیم و فعلاً باین صورتی است که تقدیم شده و همانطوریکه بعرض رسید در آنجا اضافه اعتباری در نظر گرفته شده بود برای دستگاههای مختلف و بدون تردید این دستگاهها باهم ارتباط ندارند فرض کنیم بانك رهنی يك دستگاه جداگانه است و ژاندارمیری يك موضوع جداگانه ای است معذراً از نظر کلی چون اضافه اعتبار است جزء يك لایحه تقدیم شده است و من خیال نمیکنم از این جهت خلاف آئین نامه عمل شده باشد و همانطوریکه فرمودند اگر پیشنهادی نسبت بمواد داشته باشند با کمال میل بدون هیچگونه تعصب مورد تصویب واقع خواهد شد.

رئیس - آقای روحانی مخالفید بفرمائید.

روحانی - با اجازه آقایان آنچه را بنده میخواهم عرض کنم یکی از همکاران محترم فرمودند که در متن قانون تذکر داده بشود که سهمی هم برای شهرستانها در این افزایش

سرمایه بانك رهنی منظور بشود (صحیح است) در این باب تصادفاً وسیله جناب آقای رئیس با اولیاء بانك رهنی صحبت شد اینها همین نظر را داشتند ولی مطلبی که نظر بنده لازم است بگویم اینست که بانك رهنی مثل بانك کشاورزی همکاری کند بانك رهنی در يك شهری شعبه دارد در يك شهر ندارد از يك شهر بشهر دیگر نمیزود خواهند گفت که اعتبار محدود است و کم است و نمیتوانیم در تمام شهر ها شعبه دائر کنیم ممکن است ایراد شان هم درست باشد بنا بر این بنده پیشنهاد میکنم و خواهش میکنم مطالعه بشود که در يك منطقه ای که بانك رهنی دارند و در چند شهر دیگر که در نزدك آن است آنها را هم جزء حوزه بانك رهنی قرار بدهند که آنها هم بتوانند از این اعتبارات استفاده کنند والا اگر تمام اعتبارات اختصاص داده بشود به تهران یکمده از شهرستانها محروم میمانند بانك کشاورزی هم البته همین مضیقه ها را دارد .

ولی خوب يك كیب های سیاری میفرستند و به دهات گوماك میکنند اگر بخوایم شهرها آباد بشود و مشکلات مردم مرتفع بشود باید این موضوع در مصلحت لایحه ذکر بشود که بانك رهنی الزامی داشته باشد که اقدام کند برای شهرستانها ترتیبی در نظر گرفته شود که همه شهرستانها استفاده کنند راجع بوضع مواد بانك توضیحاتی که جناب آقای دکتر یگانه دادند بنده دیگر توضیحی نمیدهم برای اطلاع دوستان خواستم این تذکر را عرض کنم دیگر عرضی ندارم .

رئیس - آقای دکتر هدایتی فرمایشی داشتید ؟ (دکتر هدایتی عرضی ندارم) آقای رضوی مخالفید بفرمائید .
رضوی - اینجا همه نوع صحبت شد جز از نظر تشکیل بانك رهنی، این بانك برای این تشکیل شده است که بمردم کمک کند و سرمایه گذاری بشود و برای ساختمانهای مملکت و باقرادی که بضاعت ندارند کمک بشود متأسفانه وضع کارمزد و سایر مخارجی که تعلق میگیرد بقدری زیاد است که این موضوع را ازین برده است بنده تقاضا داشتم که آقای کفیل وزارت دارائی توجه بفرمایند در این موضوع ترتیبی داده بشود که اصل موضوع گرفتار و وام و وضع کارمزد

و بهره طوری باشد که مردم بتوانند وام بگیرند و ساختمان کنند .
رئیس - در صورتیکه نظر دیگری نیست بورود در ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقایانی که موافقت قیام فرمایند (غلب بر خاستند) تصویب شد خود ماده واحده قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود :

۱ - سرمایه بانك رهنی ایران را از يك میلیارد و هفتصد و بیست میلیون ریال به دو میلیارد و دو بیست میلیون ریال افزایش دهد بترتیبی که سهام وزارت دارائی از هشتصد و شصت میلیون ریال به یک هزار و سیصد و بیست میلیون ریال (صدی شصت سرمایه) افزایش یافته و سهام بانك ملی ایران به چهار درصد سرمایه بانك رهنی ایران محدود گردد و باین منظور وزارت دارائی مجاز است چهارصد و شصت میلیون ریال مابده التفاوت سهام خود را در بانك رهنی تا پایان سال مالی ۱۳۴۲ بتدریج از محل درآمد عمومی پرداخت نماید .

بانك رهنی ایران از پرداخت حق الثبت سرمایه ای که بموجب این قانون افزایش یافته معاف خواهد بود .

۲ - مبلغ چهل و شش میلیون و پانصد و هیجده هزار ریال از محل درآمد عمومی سال جاری بعنوان اضافه اعتبار در اختیار دستگاههای زیر قرار دهد :

الف - سازمان اطلاعات و امنیت کشور مبلغ بیست میلیون ریال برای تأمین هزینه های مربوط .

ب - وزارت بهداشتی مبلغ پنج میلیون و پانصد و هیجده هزار ریال جهت پرداخت حقوق سه ماهه آخر سال جاری پزشکان و دستیاران و پرستاران جدیدالاستخدام .

ج - وزارت پست و تلگراف و تلفن برای تأمین هزینه تعمیر و ترمیم خطوط يك میلیون ریال .

د - کمک بشرکت سهامی معادن و ذوب فلزات برای تأمین کسری حقوق کارمندان و دست مزد کارگران بیست میلیون ریال .

تبصره - بزرگان امری کل کشور اجازه داده میشود از محل موجودی حساب صدی سه بیمه افسران و افراد ژاندارمری موضوع قانون بیمه افراد کادر ثابت مصوب ۲۷ آبان ۱۳۳۵ و آئین نامه آن مبلغ سی و سه میلیون ریال برای

تأمین کمبود اعتبار سال ۱۳۴۲ تفاوت حقوق افسران و افراد بازنشسته موضوع ماده ۹۰ قانون نیروهای مسلح شاهنشاهی و آمد دریافت و عیناً در اختیار بانك سپه بگذارد .

وزارت دارائی مکلف است ظرف چهار سال اعتبار استرداد وام مزبور را در دووجه ژاندارمری کسب کشور تأمین و بزرگتر نماید .

رئیس - آقای صادق احمدی بعنوان مخالف صحبت میفرمائید .

صادق احمدی - بنده خیلی عذر میخواهم که برای بار دوم مصدع وقت آقایان میشوم و در عین حال میخواهم اینرا قبلاً عرض کنم که اگر بعنوان مخالف اینجا صحبت میشود بایستی در ضمن این مطلب راهم یادآوری بکنم کسی که فعلاً در رأس این کار هست یعنی جناب آقای ویشکائی

مرد فوق العاده درستکار و صحیح العمل است (صحیح است) و آدم شریفی است (صحیح است) و مخالفت بنده حمل بر این نباید بشود که مخالفت باشخص ایشان است ولی بطور کلی میخواستم عرض کنم که این دستگاه بانك رهنی

همانطوری که دوست عزیز بنده آقای رضوی هم اشاره فرمودند دستگاه بانك رهنی و فلسفه ایجادش و همچنین بانك کارگشائی بانك کشاورزی و فلسفه ایجادشان برای اینست که بمردم مستمند و بمردهای که در طبقات پائین قرار دارند و مکنت ندارند و بضاعت ندارند کمک بشود متأسفانه

در عمل این طور نبوده است (صحیح است) در بانك رهنی همیشه اگر نگوئیم همیشه غالباً پول با مبلغ زیاد در اختیار کسانی گذاشته میشود است که حقا استحقاق دریافت

آنرا نداشته اند (صحیح است) او اشخاص و کسانی که واقعا باید بهشان کمک بشود ماهها در بانك رهنی دوندگی میکرده اند و آخر الامر هم ناچار میشوند که زید و عمرو را ببینند و تشنگ بکنند و پس از پنج ماه دوندگی تازه گفتند

بیائید هزار تومان بگیرید ولی برای کسان دیگر که راه باز بوده است و شاید احتیاج بدمر اجمعه خودشان هم نبوده است باهاک تلفن بیکی از مقامات مؤثر بانك طرف مدت کوتاهی ۶۰۰۰۰ هزار تومان وام گرفته اند از همد بدمتر

سرگردانی مردم در بانك رهنی است . اگر آقایان مراجمه کرده باشند بد بانك رهنی برای گرفتن پول کاملاً با بنده هم عقیده هستند که برای گرفتن هزار تومان یا دو هزار

تومان و اگر بیکرن بیچاره يك خانواده مفلوك ناچار هستند ماهها و شاید متجاوز از سه ماه در حدود صد قعه بانك رهنی مراجعه بکنند بیایند بروند این را ببینند آن را ببینند تا آخر الامر دو هزار تومان به آنها وام بدهند (ولا مبلغش فوق العاده ناچیز است و حال آنکه وثیقه اش ملکسی و غیر منقول است و با بانك قبول دارند که این وثیقه ده هزار تومان ارزش دارد با محاسبات غلطی که میکنند منتج باین نتیجه میشود که هزار تومان بدهند آن مستمند بیچاره میگوید بانك مراجمه کردم که دردی از من دو آبشود و این هزار تومان با هزار پانصد تومان دردی از من دو آب میکند و شما قبول دارید که این ملك من بیست هزار تومان در واقع ارزش دارد و کارشناس شما گرفته ده هزار تومان قیمت کرده دیگر چرا و بده چه حسابی بمن هزار تومان میدهد . مع هذا این جواب را همیشه داده اند که مقررات بانك بیش از این اجازه نمیدهد بزرگوار مردم متأسفانه زیاد است و حال آنکه نقض غرض است و فلسفه دادن وام باشخاصی که میروند وام میخواهند یعنی این مستأصل است . ندازد از بانك رهنی کمک میخواهد با ۱۰ و ۱۲ درصد بهره گرفتن از اینها و بعد هم کارمزد اضافه گرفتن و يك مخارج دیگر واقعا نقض غرض است چند وقت قبل بنده بنظر شما بدمتر مجلس ۱۸ یا ۱۹ بود يك ماده ای گذشت و اینها علی الظاهر بهره را از ۱۲ درصد گویا به ۹ درصد تقلیل دادند ولی بعد که بنده که بایکی دوفتر از اولیای بانك صحبت می کردم گفتند که این يك کلاه شرعی بوده است ۹ درصد در ظاهر درست است ولی در بطن ما از ۱۲ درصد هم بیشتر میگیریم منتهی باسم دیگری میگیریم و آنجا گفتیم که بهره را از ۱۲ درصد به ۹ درصد تقلیل دادیم از جنبه تبلیغاتی هم استفاده شد ولی در موقع محاسبه اینطور نیست بابت کارمزد و دیگر کارها يك مقداری هم اضافه میگیرند (یکی از نمایندگان ۱۵ درصد) نمیدانم آقایان بد بانك رهنی مراجمه فرموده اند بانه (یکی از نمایندگان) خدا نکند . (یکی از نمایندگان) گرفتاریم ساختمان جدید بانك رهنی را که آدم وارد میشود اگر يك تازه واردی در مملکت ما باشد خیلی فکرها پیش خودش میکند که در يك مملکتی این چنین ساختمانی با این مخارج هنگفت اینقدر لو کس (یکی از نمایندگان)

ولی تو خالی است) آنرا چدر عرض کنم این ساختمان معظم که مخارج هنگفتی هم حتماً برداشته است بانک پیرزن بدبختی که مراجعت میکند و بانک میگردد هزار تومان ندارم چطور رفکری میکنید من نمیدانم اولیای بانک چطور رویشان میشود که با این مراجعین بگویند ما پول و اعتبار نداریم و آن مراجعت کننده بیچاره ای که گم میشود در توی این ساختمان با این تزیینات پیش خودش چه فکر میکند آقا شما از یک طرف هزار تومان بدیگ پیرزن نمیدهید بد کسی که میخواهند خانداش را چراغ کنند و میگورید بودجه نداریم برو برای دو سال دیگر آتوقت هر متر از این ساختمان لااقل دو هزار تومان تمام شده است (بسی از نمایندگان - بیشتر) شاید هم بیشتر بفرمایند آقا با این همه افراط و تفریطهایی که در مملکت ماهست اینرا هم باید روی آنها حساب کرد بنده استدعا میکنم که بعراض قبلی بنده هم توجه فرمائید متناً بنده این لایحه یک شوری است و اگر دوشوری بود بنده پیشنهاد میدادم و بر میگشت به کمیسیون و یک پیشنهادی هم نوشتم که تذکر فرمودند که باید ۱۵ امضاء داشته باشد و دسترسی بنده به آقایان که بمنیم کمی موافقت است که این گزارش کمیسیون بودجه در موافقتی که اصل بودجه مندرج شد این هم بیاید یکی از آقایان مرقوم داشته اند که ممکن است اختلالی در پرداخت حقوق شود چون ما تمام این تصویبنامه ها را طبق ماده واحده اجازه اجرائش را داده ایم (منصور - این لایحه خارج از ماده واحده تصویبنامه ها است) بهر حال فکر میکنم لااقل این خاصیت را دارد که اگر به کمیسیون بر گردد مطالب از هم تفکیک میشود برای خاطر اینکه در اینجا ضمن ماده واحده موثوع مختلف نوشته شده است متأسفانه با توضیحاتی که دوست عزیز بنده جناب آقای دکتر یگانه فرمودند بنده قانع نشدم چون در یک ماده واحده سه مطلب جداگانه ذکر شده و این موارد بر خلاف آئین نامه است (صحیح است).

رئیس - آقای سیفی مخالفید یا موافق (سیفی - مخالفم) آقای یغمائی کیهان بفرمائید.

یغمائی کیهان - خیلی معذرت میخواهم و با کسب اجازه از حضور خانها و آقایان بنده چون در کمیسیون بودجه افتخار خدمتگزاری داشته و شرکت داشتم باید

بعرض برسانم که فرمایشات جناب آقای صادق احمدی در اساس کارها ارتباطی با کار افزایش سرمایه بانک ندارد. بانک ها بطور کلی یک مقررات و اساسنامه و آئین نامه ای دارند که اگر بخواهند از آن عدول کنند سرمایه شان در خطر است و اگر بخواهند خشکی بخرج بدهند این گلابه هایش میآید ممکن است واقعاً یک پیرزنی یا یک مرد مفلو کسی به بانک مراجعه کند و بانک نتواند مقررات و آئین نامه و اساسنامه اش باو اجازه ندهد که به او وام بدهد اینکه همیشه از دستگاهها تکذیب میشود اگر یک وقتی سرمایه بانک رهنی از بین رفت خود آقایان اعتراض میفرمائید و اورا مؤاخذه میکنید و مسئولین را بنام مجرم تعقیب میکنید مانبا بدمانع از این بشویم که سرمایه بانک رهنی اضافه بشود برای اینکه شاید بازدهی از آن مفلو کهایی که مورد نظر جناب آقای صادق احمدی هست بیگ وامی برسند و گرمای از کارشان گشوده بشود اما از اینکه ما بگوئیم هر کسی به بانک رهنی مراجعه کرد و هر چه وام خواست سرمایه بانک را در اختیارش بگذارند (صادق احمدی - همچو چیزی نیست بنده کی این راعرض کردم) جناب عالی نفرمودید ولی نحوه استدلال جناب عالی چنین بود صادق احمدی هیچ چنین چیزی نیست) پس چه بهتر اجازه فرمائید بنده عرض میکنم که اگر میل دارید هم آهنگ با رفرم و تحول صحیح مملکت تسهیلاتی در اساسنامه بانکها مخصوصاً در بانک رهنی قائل بشوید اجازه بفرمائید دولت تجدیدنظر بکند در این کار و بگوید که تا پنج هزار تومان ناده هزار تومان که فلان پیرزن یا فلان پیر مرد میخواهد بدون وثیقه پیش بدهد این تسهیلات را برایش قائل بشوند. بنده تا بحال از بانک رهنی نهوام گرفته ام و نهوام میخواهم ولی آنچه که میدانم در یک چارچوبه و مقررات خشکی قرار گرفته اند و نمیشود توقع داشت که هر کی هر چقدر خواست بانک رهنی بدهد این باعث ورشکستگی بانک خواهد شد بنظر بنده اگر آقایان نظری دارند بانکه بطبقات پائینتر کمک بیشتری بشود مصلحت اینست که از دولت بخواهند که در مقررات بانک رهنی تسهیلاتی قائل بشوند ولی مانع از این نشود که سرمایه اش اضافه بشود اگر سرمایه اش اضافه نشد نمیتواند تسهیلاتی قائل بشود و اگر سرمایه اضافی

نداشت میگورید کار من بر طبق سرمایه تا این جا محدود است و دیگر نمیتوانم کاری بکنم و نه شعبه ای میتوانم در شهرستانها باز بکنم و نه سرمایه شان را افزایش بدهم اینست که تا اینجا مانده اما بنظر بنده نفس عمل که سرمایه بانک رهنی اضافه شود خیلی خوب است و اگر میل دارید این مقررات خشک دفع شود این مقررات را تذکر بدهید به دولت که دولت رعایت بکند. اما راجع به ساختمان بانک رهنی متأسفانه حق با جناب آقای صادق احمدی است در این مملکت ساختن ساختمانها برای بانک مسابقه شده است ام از بانکهای دولتی و غیر دولتی بهر خیابانی که میرود بدمی بیند یک ساختمان بزرگی خارج از حدود سرمایه شان ساخته شده اگر این ایراد به بانک رهنی است به سایر بانکها هم هست هیچ فرقی نمیکند یک مسابقه ای گذاشته شده است امیدواریم دولت تا حدودی که امکان داشته باشد و مصلحت بداند از این کار ساختمانها حله گیری بکند صرفه مملکت است. بنده استدعا دارم با افزایش سرمایه بانک رهنی با سابقه ای که از جزئیات آن کمیسیون بودجه دارد موافقت بفرمائید چون بمصلحت مملکت است و علت اینکه وزارت دارائی آمده از خود گذشته است و بجای ۵۰ درصد سرمایه قبلی ۶۰ درصد سرمایه گذاشته باز هم موجب تشکر است برای اینکه بانک ملی نمیتواند مطابق آئین نامه و اساسنامه اش بیشتر از صدی چهار در سرمایه بانک رهنی شریک باشد و این اجازه را ندارد. والا بانک ملی هم میتواند ۵۰ - ۵۰ شریک بشود ولی چون مقرراتش اجازه نمیداد بانک رهنی هم میخواسته که گسترش بیشتری برای مردم داشته باشد آمده گذشت کرده و گفته است که ۶۰ درصد سرمایه را قبول میکنم شما مطابق مقررات چهار درصد بدهید بنده استدعا میکنم که با اضافه سرمایه بانک رهنی موافقت بشود و اگر نظریاتی دارید اجازه بدهید بدولت تذکر داده شود مقررات بانک رهنی را سهلتر کند که مردم بهتر بتوانند استفاده کنند (صحیح است - احسن است).

رئیس - آقای سیفی بفرمائید.

سیفی - بنده با افزایش سرمایه بانک رهنی موافقم حتی اگر چندین برابر این مبلغ بشود (صحیح است) بعلت اینکه ایجاد این قبیل مؤسسات در مملکت فکر میکنم فقط برای دستگیری اشخاص ناتوان بوده است (صحیح است)

ولی با کمال تأسفاً اگر بقسمت اعتبارات بانک رهنی تشریف ببرید در سالهای گذشته ملاحظه بفرمائید خواهید دید که اکثر سرمایه بانک رهنی را اشخاص صاحب نفوذ و سرمایه دار گرفته اند (صحیح است) نه مردم فقیر (صحیح است) البته از نظر وجدانی خودم این تذکر را میدهم من آقای ویشکائی را خوب میشناسم ایشان بسیار مرد صحیح العمل و مرد با وجدانی است ولی این درد دل را در چندین سال راجع به این بانک رهنی برای نمونه عرض میکنم یکی از آقایان من بیست هزار تومان قرض داشت هر چه گرفت به بانک رهنی منظورش حاصل نشد و خیال کرد کاری من میتوانم بکنم بنده رفتم نزد یکی از دوستانم که خدانش عمر دهد حالا خارج از ایران است ایشان بابکی از اعضای هیئت مدیره آن بانک آشنا بود ما را معرفی کرد و موافقت گرفت که پنج هزار تومان باین شخص بدهد اما با کمال تأسف بعد از این موافقت دایره اعتبارات با مخالفت کرد بعنوان اینکه این شخص منزلهش در نازی آباد است گفت که من این پول را بهیچوجه نمیدهم رفتم نشد ملاحظه کنید آقایان و خانهای محترم اگر میخواهید یک یادگیری از خودتان بگذارید باید اعمال نفوذ را در این مملکت ریشه اش را از بین بکنند بانک رهنی به آن اصل و تصوریکه بوجود آمده چه بانک رهنی و چه دستگاههای دیگر باید بهمان روال عمل کند نه اینکه امروز یک شخص متنفذ دنبال کار بکنفوری باشد بعنوان یک پوآن با آن رفتار کنند و کار را درست بکنند این صحیح نیست بنده استدعا میکنم از جناب آقای برزگر و هیئت محترم دولت یک دستوری بدهند یک تغییراتی در روش این دستگاهها بعمل بیاید (صحیح است) شما به بیند اکثر بنگاههای معاملات ملکی که پول هم نزول میدهند ۹۹ درصد خندهای مردم بیچاره بود بخت گرواست که هر چه پس انداز میکنند از نان زن و بچه اش بعنوان نزول میبرد از بند و بهیچوجه هم نمیتوانند خانه شان را از گز و نزول خورد در بیارند آخر هم بحراج میرود این بانکها را بقفیده بنده بایستی محدود کرد خانه یک آدم متوسط در این مملکت بیشتر از ۳۰ هزار تومان نمی ارزد بانک رهنی را محدود بکنید، متنفذین واقعاً سرمایه این بانک و بانکهای دیگر را خود آقایان بهتر میدانید برداشت کرده اند آنها میتوانند برای ساختمانهای

بزرگ وام بگیرند و دوسه برابر بگیرند لا اقل يك دستگیری هم از مردم فقیر و بدبخت بکنید (صحیح است) بله آنانکه غنی ترند محتاج ترند انشاءالله امیدوار هستم که هر کس زندگیش را بطوری محدود بکنند که احتیاجی خارج از احتیاجات ضروری نداشته باشد.

رئیس - آقای مهندس والا.

مخبر کمیسیون بودجه - جناب آقای سیفی عضو کمیسیون بودجه هستند بنده بعنوان مخبر کمیسیون بودجه لااقل این انتظار را داشتم که اگر در اینجا عرضی میکنم بعنوان مجموع نظرات اعضای کمیسیون است والا بنده هیچ وجه من الوجوه نفعی در کار ندارم خود بنده هم دل خونی دارم و اصولاً دستگاههای دولت بایستی برای این قبیل امور که با مردم بیچاره و طبقات محتاج سروکار دارند يك ترتیب و يك نسقی خاص اتخاذ کنند بعقیده من اگر مسائل را از هم تفکیک بکنیم بهتر میتوانیم نتیجه بگیریم يك وقتی ما میآئیم در اینجا صحبت میکنیم که چکار بکنیم بمردمی که احتیاجاتی دارند اعم از غنی و ضعیف ، اولاً خیلی معذرت میخواهم جناب آقای سیفی ماداریم يك کاری میکنیم که اصل سرمایه گذاری در این مملکت محدود شود ما باید بهمان اندازه که برای مردم فقیر و بیچاره امکانات فراهم میکنیم که از حداقل زندگي بهره ور بشوند بهمان اندازه هم که سعی میکنیم وضع آنها را بهبود بدهیم بایستی سعی کنیم که امکانات برای سرمایههای بزرگ و متوسط هم بوجود بیاید (سیفی - کسی مخالف نیست) احسنت بسیار خوب چون در اینجا بارها اتفاق افتاده مذاکره شده مجلس بیست و یکم ، این مجلس باید نشان بدهد همانطوریکه طرفدار طبقه ضعیف و بیچاره است برای گردش چرخهای اقتصادی نهایت تشویق را در سرمایه گذارهای سالم هم میکند اما درباره این مطلب در اینجا دولت آمده گفته از محل درآمد عمومی که من دارم (مصطفوی - آقای مهندس والا بلندتر) خواسته سرمایه بانك رهنی را اضافه بکنند بانك رهنی هم طبق تصمیماتی که در یکی دو ساله اخیر گرفته بنده مطالعه کردم دیدم حداکثر وامهایی که داده شده بیشتر از ۱۵ هزار تومان نیست پس اگر اضافه اعتباری حاصل شد بنفع طبقه فقیر است در حالیکه بنده عقیده ام این است که اگر ما بجوای پولهای

دکتر خوشبین (وزیر مشاور) - بطوری که آقای مهندس والا فرمودند بنده هم معتقدم اگر قضا یا مسائل را از هم تفکیک بکنیم و مخلوط نکنیم زودتر نتیجه میرسیم (صحیح است) اینچنانچه مورد بحث شد یکی اینکه سرمایه بانك اضافه بشود فکر میکنم در این مورد هیچکدام این اقلیلان نمایندگان محترم اصولاً مخالفتی نداشته باشند (صحیح است) این يك مورد این قضیه وقتی که حل شد برویم سراغ قضایای دیگر اما اینکه گفته شد که سرمایه بانك صرف شده به اینکه به اشخاص متنفذ که احتیاجی نداشتند داده بشود بعنوان قرض این موضوع به نظر ارادتمند صحیح نیست (بگفتند از نمایندگان - چرا هست) اجازه بفرمائید یعنی شما اگر وارد برسید گوی شوید خواهید دید قطعاً کثرت پولی که داده شده است به اشخاص آنهایی هستند که حتی کمتر از پانزده هزار تومان گرفتارند منتهی تعداد این اشخاص زیاد است و با کمال تأسف احتیاج بسیار است این است که وقتی که گفته میشود که بانك در فلان تاریخ درخواست قرضه میدهد آقایان شاید توجه فرموده باشند که در خیابان فردوسی جلوی بانك تا وسط خیابان صف بسته میشود (سیفی - با کمال تأسف) از اشخاصی که درخواست قرضه میخواهند بکشند و بطوریکه جناب آقای مهندس والا اینجا تذکر دادند چند سال است که اصلاً بانك حق ندارد که بیشتر از ۱۵ هزار تومان قرضه بدهد (ریگی - ولی میدهند) مجموع قرض پانزده هزار تومان است که داده میشود و اکثریت قرضه های هم که داده شده است در همین حدود است اما برویم به قسمت سوم اینکه بهره و کارمزدی که بانك مطالبه میکند و دریافت میکنند زیاد است (ریگی - به بنده میخواستند چهار هزار تومان بدهند) چهار هزار تومان بدون هیچ تردیدی با تضمین بانك های دیگر بوده یعنی بشما ۱۵ هزار تومان از بانك رهنی تقدیم میشد و ۲۵ هزار تومان دیگر را از بانك های دیگر تضمین میکردند (ریگی - این صحیح است) آنوقت این مربوط به سرمایه بانك رهنی نیست توجه بفرمائید پول را بانك های دیگر میدهند اما راجع به بهره ، کار بانك يك کاری است بسیار دقیق یعنی این حساب در دو تا است بایستی اول شما مخارج را حساب بکنید و بهینید آیا این بهره صدی ۹ فرض بفرمائید آمد شد صدی شش صرف خواهد کرد بانك قابل اداره خواهد

بود؟ این وضعیت قابل ادامه خواهد بود یا نه اگر این حساب بشود و به این نتیجه برسیم که بلی بدون تردید باید اینکار انجام بگیرد برای اینکه فلسفه وجودی این بانك برای این کار بوده که بمردم و بخصوص مردم محتاج و مستمند بیشتر کمک بشود شاید این را حالا بنده بعنوان شاهد عرض میکنم که بشود در این قسمت مطالعه کرد که مثلاً قرضه تا پنج هزار تومان را بهره اش را کمتر بگیرند تا قرضه ۱۵ هزار تومان را (صحیح است) برای اینکه به این طبقه مستمند يك کمک بیشتری بشود ولی باز بطوری که عرض کردم بدون هیچ تردیدی این يك موضوع فنی است که باید به تصمیمند اشخاص صلاحیتدار روی آن حساب بکنند اگر این حساب باین نتیجه رسید که این کار امکان است انجام داد بدون هیچ تردیدی باید انجام داد بنده این را در اینجا قول میدهم که این مطالعه در اثر تذکر آقایان نمایندگان محترم حتماً انجام بشود (احسنت) اما عرض کنم مطلب چهارم صحبت شد که در اینجا يك پولهای خیلی زیادی يك اشخاص متنفذی برخلاف ترتیبات داده شده است بنده از طرف دولت عرض میکنم خیلی خوشوقت خواهم شد اگر آقایان نمایندگان محترم مواردی را که در این قسمت سراغ دارند بفرمایند با کمال جدیت رسیدگی و تعقیب خواهد شد بنا بر این عرایضی که کردم بنده فکر میکنم اصولاً اضافه کردن سرمایه بانك رهنی خودش به خودی خود کاری مطلوب و مورد پسند است (صحیح است).

رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده یکی از آقای پاینده و یکی از آقای ریگی آقای دکتر حکیم شوشتری مخالفند؟ بفرمائید.

دکتر حکیم شوشتری - بنده بعنوان مخالف کفایت مذاکرات تقاضا کردم دلش این بود که خدمت نمایندگان محترم توضیحاتی عرض کنم باین علت که آقای مهندس والا فرمودند وکیل الدوله نیستند بنده هم وکیل الدوله نیستم ولی چون افتخار عضویت کمیسیون بودجه را دارم وکیل الدوله خودم هستم (حاذق) وکیل هوکلین خودتان میتوانید باشید) حداقل باید مدافع خودم باشم اصالتاً از طرف خودم و وکالتاً از طرف همکاران کمیسیون بودجه در کمیسیون بودجه که این لایحه تصویب شد الا ان در حدود چند نفر از آقایان نمایندگان در این لایحه صحبت فرمودند

رئیس - آقای دکتر خوشبین

مثل اینکه مطالبشان ارتباطی باصل لایحه ندارد و باید این دو موضوع را از هم تفکیک کرد، کشورمان در حال رشد اقتصادی است و احتیاج دارد به بانک‌هایی که در کارهای عمرانی و تولیدی سرمایه‌گذاری بکنند و سرمایه‌اشان افزایش پیدا کند یکی از این بانکها بانک رهنی است که احساس شده است که سرمایه‌اش کم است و باید سرمایه‌اش اضافه بشود حتی ما بدولت در کمیسیون بودجه ایراد گرفتیم که چرا بانک ملی ۵۰ درصد شرکت داشته باشد بعدی در این مورد رسیدگی و توجه شد که از این ۸۶ میلیون تومان سرمایه‌ای که بانک ملی دارد نمیتواند بیش از دو میلیون دیگر در جاهای دیگر سرمایه‌گذاری بکند از طرفی احساس احتیاج شد دولت راه صحیحی پیدا کرد و ۴۶ میلیون دیگر کمک کرد و سرمایه‌اش را اضافه کرد موضوع دیگر تذکرات آقایان بود نسبت به پرداخت وام بنده و همه آقایان نسبت باین موضوع موافق هستیم که قیمت اعظم سرمایه بانک رهنی بایستی صرف کمک به اشخاص بی بضاعت بشود برای کمک ساختن اشخاص بی بضاعت و ناتوان بنده هم موافق هستم.

رئیس - آقای دکتر حکیم شوشتری راجع بکفایت مذاکرات صحبت بفرمائید.

دکتر حکیم شوشتری - این بود که بنده میل داشتم بتوانم مخالف با کفایت مذاکرات صحبت بشود توضیح داده بشود که آقایان اینها را از هم تفکیک بفرمائید تذکرات آقایان هم مورد توجه دولت قرار گرفت و هم کمیسویی از مجلسین در این مورد مطالعه میکند و نظر خودش را میگوید بطور کلی تصور میکنم همه با این موضوع موافق باشند که بانک رهنی سرمایه اش کم است و باید اضافه بشود در مورد طرز پرداخت وام امر دیگری است و احتیاجی باین لایحه ندارد.

رئیس - آقای بدر صالحیان موافقید بفرمائید.
بدر صالحیان - راجع به این لایحه آقایان نمایندگان محترم مخالف و موافق صحبت کردند پس بنابراین وقتی در اصل موضوع موافقت هست بیشتر از این فکر میکنم که لزومی نداشته باشد در این مورد صحبت بکنیم برای اینکه بانک رهنی ۲۷.

لایحه دولت راجع به افزایش سرمایه بانک رهنی ایران اضافه کرد:

تبصره - بانک رهنی ایران مکلف است در حدود سرمایه و اعتبارات خود نسبت بتشکیل شعب نمایاند گیهای جدید و افزایش سرمایه شعب و نمایاندگیهای موجود در شهرستانها اقدام بعمل آورد. مهندس ارفع مهندس علی پرومند.

ریاست محترم مجلس شورای ملی
در مورد لایحه افزایش سرمایه بانک رهنی پیشنهاد مینماید سهمیه شهرستانها تعیین شود. کبیری بانک رهنی مکلف است در شهرستانهاییکه بیش از سی هزار نفر جمعیت دارد هرگز فرمانداری نیز باشد شعبه آن بانک را تأسیس نماید. دکتر کیان

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد میکنم که بانک رهنی مکلف شود در شهرستانهاییکه بانک رهنی تأسیس نشده بمحض تصویب رقم پیشنهادی تأسیس و افتتاح گردد و همیشه یک دوم سرمایه بانک بشهرستانها اختصاص داده شود. صفی پور
مقام محترم مجلس شورای ملی
پیشنهاد مینمایم که تبصره زیر به لایحه پرداخت اضافه اعتبار بانک رهنی اضافه شود:

تبصره - وزارت دارائی مکلف است ظرف یکسال در تمام شهرستانهاییکه شعبه بانک رهنی تأسیس نشده است شعبه بانمایندگی بانک رهنی با سرمایه کافی تأسیس نماید.
دکتر زعفرانی - محمد اسمعیل انصاری.

مقام ریاست مجلس شورای ملی - چون بسیاری از شهرستانها با احتیاج مبرمی که با استفاده از بانک رهنی بخصوص برای امور عمرانی و ساختمانی دارند و بانک بعد از نداشتن و کمبود اعتبار تا کنون کمکی نکرده است برای جبران محرومیتهای گذشته اکنون پیشنهاد مینمایم تبصره زیر بآخر ماده واحده اضافه شود:

تبصره - بانک رهنی لبران موظف است از این اضافه سرمایه در هر حله اول در شهرهاییکه شعبه ندارد و احتیاج آنها محرز است تأسیس شعبه نماید بانمایندگی برقرار کند که وظایف خود را انجام دهند. فضل الله پروین.
تبصره - بانک رهنی مکلف است اعتبار اضافی را

شهرستانها اختصاص دهد هر کجا تأسیس شعبه متعسر باشد شهرهای نزدیک راجع حوزه عملیات شعبه بانک بان حوزه قرارداد دهد و در تقسیم اعتبارات رعایت موقعیت و احتیاج محل را بنماید. روحانی.

پیشنهاد میکنم یک دوم از این اضافه سرمایه اختصاصی به شهرستانها داده شود. دکتر جعفری. مصطفوی نائینی. بابنده. دکتر قراگزلو. دکتر اسفندیاری. ملک‌شاه ظفر. صفی پور. کلاترهرمزی. کبیری. شیخ الاسلامی - باقر بوشهری
بانک رهنی ایران نمیتواند یک نفر بیش از ۱۵۰ هزار ریال وام بدهد. دکتر الموتی.

ریاست محترم مجلس شورای ملی - پیشنهاد مینماید در بند ۱ تبصره زیر اضافه شود:

بانک رهنی نمیتواند یک نفر بیش از دو بیست هزار ریال وام بدهد. دکتر کیان.

رئیس - بنابراین پیشنهادات شامل سه قسمت است یکی تشکیل شعب بانک در شهرستانهایی که تقییل مقدار وام یکی هم اختصاص قسمتی از این اضافه اعتبار به شهرستانها آقای برزگر بفرمائید.

معاون وزارت دارائی - البته تذکراتی که آقایان فرمودند بیانک رهنی خاطر نشان خواهد شد و در آینده هم بیشتر از پیشتر مراقبت خواهد شد که نظر آقایان تأمین بشود حالا بنده برای استحضار می خواهم عرض کنم که دولت بیشتر از هر چیز در فکر شهرستانها هست از طرف سازمان برنامه هم علاوه بر این سرمایه سرمایه‌های هم بیانک رهنی داده بشود برای شهرستانها در مجمع عمومی بانک رهنی در آخرین مجمع عمومی که بنده هم شرکت داشتم این تصمیم گرفته شد راجع به افزایش سرمایه قرار شد که بعد از کمک‌هایی که بیانک رهنی می‌شود از سال آینده دو درصد بهره وام در شهرستانها تخفیف داده شود این بنظر بنده قدمی است (یکی از نمایندگان) راجع به تأسیس شعب بفرمائید اما راجع به تأسیس شعب پیشنهاد شده بود که بانک رهنی مکلف است در حدود سرمایه به تأسیسات شعب و افزایش سرمایه و اعتبارات شعبش اضافه کند بنده این را قبول می‌کنم.

رئیس - بنابراین هر کدام از این پیشنهادها علیحده مطرح است و قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

بانک رهنی ایران مکلف است در حدود سرمایه و اعتبارات خود نسبت به تشکیل شعب و نمایندگیهای جدید و افزایش سرمایه شعب و نمایندگیهای موجود در شهرستانها اقدام بعمل آورد. مهندس ارفع - مهندس علی برومند.

رئیس - آقای مهندس ارفع توضیح می دهید؟

مهندس ارفع - اگر آقایان مخالفتی دارند بنده توضیح عرض کنم.

رئیس - مخالفی نیست باین پیشنهاد (مهندس والا) یک دفعه دیگر قرائت بفرمائید قرائت می شود.

(بشرح سابق خوانده شد)

مهندس والا - بسیار خوب است.

رئیس - آقای صفی پور مخالفید بفرمائید.

صفی پور - با نهایت حسن نیتی که جناب آقای مهندس ارفع دارند بنده باین پیشنهاد از این نظر مخالفت میکنم که ضراحت ندارد تا کنون در این مملکت هر چه شده در تهران شده ساختمان فشننگ در تهران است خیابان خوب در تهران است پول زیاد مال تهران است شما کدام یک از

شهرستانها را دیده اید که زیبایی خیابانهای تهران را داشته باشد آقای دکتر خوشبین بنده بشما اراوت دارم در کدام شهرستان دیدید که بانکی داشته باشد جناب آقای و کیان

ملایر که بنده بهشان از ادت دارم ولی من میخواهم کاری کنم که با وجدان معذب و کالت نکنم در ولایات بکلی وضع اقتصادی خراب است (صحیح است) وضع بصورتی در آمده که مردم کنار خیابان میخواهند ایمنی ندارند از نظر شکمشان

گر سنگی بجدی رسیده که بنده فکر میکنم اولین وظیفه این مجلس این است که توجه به شهرستانها بکنند (صحیح است) ما اگر باین صورت یک لایحه بیاوریم اینجا اینجاسر -

بزرگه است در شرایطی قرار گرفتیم که اگر وکلای شهرستانها توجه داشته باشند میشود اولین قدم را برای موکلین خودشان بردارند این اقدامی که امروز میشود بگاو

گوسفند هیچکس لطمه نمیزند پولی است متعلق بمملکت است در تهران خرج میشده متنفذین از بانک رهنی مبالغی گرفته اند که اگر اجازه بفرمائید من در جلسه دیگر صورتش را میخوانم (نمایندگان - بیاورید) از ده سال پیش باین طرف بانک رهنی دست متنفذین مملکت بود

تعارف نکنید اینجا مجلس شورای ملی است اکثریت و کلامتعلق به شهرستانها هستند مردم شهرستانها با احتی زنگی میکنند (صحیح است) بنده پیشنهاد کردم که بایستی در همین امروز که این لایحه شوروی هست بصورتی در بیاید که مردم شهرستانها از رادیو بشنوند که وکلای ولایات

قدمی برای آنها برداشتن شما حساب کنید چشمهای تراخمی مردم بهبهان را شما حساب بکنید گرسنگی مردم غرب را شما حساب بکنید بکاری تمام مردم را در نظر بگیرد امروز

شما میتوانید بانکی درست بکنید که آن بانک موجب بشود بیزن در هفتان و کاسکار دمانندی از آن استفاده بکنند بنده حوزه خودم را نمیگویم که مردم میروند تا خانه شان را گرو بگذارند و بانک مقروض میشوند برای اینکه

بتوانند زندگی بکنند نمیتوانند استفاده کنند مانع این کار نشوید بانها با لطف و محبت مطالعه بیشتری بکنید و اگر لازم است اجازه بدهید لایحه دوم را تدبیر کردید باین

ویک شوروی را مانع بشوید و تصمیم بگیرد که حق ولایات داده بشود (صحیح است)

رئیس - آقای مهندس ارفع بفرمائید.

مهندس ارفع - بنده درست استنباط نکردم همکار عزیزم عرض میباید پیشنهاد بنده را تأیید فرمودند با مخالفت فرمودند چون اول مطلب روی مخالفت بود و بعد دیدم آنچه که بنده عرض خواهم عرض کنم با بیان رساتر

فرمودید تصور میکنم برای هیچکدام از ماها احتیاج توضیح اضافی و شرح و بسط نباشد که احتیاجات شهرستانها چه وضع است و امروز همه یک زبان و یکدل در این جهت هستیم که میخواهیم کاری کنیم راجع به شهرستانها آنچه

که بنده پیشنهاد کرده ام و همچنین آقای مهندس برومند اینست که قسمتی از همین اعتبار که بر سرمایه بانک اضافه می شود اختصاص داده بشود برای تأسیس شعب و تقویت

سرمایه بانک در شهرستانها و اگر شعبه ای وجود ندارد برای تأسیس شعبه اقدام کنند تا بهمان نسبت که تهران استفاده کرده استفاده کنند البته بنده تهران را از نظر دور

همیدارم این راهم باید توجه بکنید که تهران دو میلیون جمعیت دارد گرفتار بپای مردم در تهران هم زیاد است این را نباید یکبارگی کنار گذاشت ولی با توجه به وضع تهران و با توجه به احتیاجاتی که موجود است در شهرستانها در درجه اول برای

تأسیس شعب در شهرستانها که شعبه ندارد بر ای از دیاد سرمایه آنها بکار برود البته این خلاصه پیشنهاد بنده بود.

رئیس - بنا بر این یکبار دیگر این پیشنهاد قرائت میشود و بعد رأی می گیریم (بشرح سابق خوانده شد) خانمها و آقایانی که باین پیشنهاد موافقت فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد در حد پیشنهاد دیگر قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد می کنم که بانک رهنی مکلف شود در شهرستانهایی که بانک رهنی تأسیس نشده بمحض تصویب رقم پیشنهادی تأسیس و افتتاح گردد و همیشه یک دوم سرمایه بانک به شهرستانها اختصاص داده شود - صفی پور.

دکتر الموتی - پیشنهادی است که بمضای ۲۵ نفر از نمایندگان رسیده است و پیشنهاد کرده اند که یک دوم از این اضافه سرمایه به شهرستانها اختصاص داده شود آقای امام مردوخ و آقای صفی پور هم امضا کرده اند.

صفی پور - در باب پیشنهاد خودم می خواهم توضیح بدهم بنده امضا را از آن پیشنهاد پس می گیرم.

رئیس - پیشنهاد مشترک مطرح است آقای پروین مخالفتی؟

پروین - بنده موافق باین پیشنهاد هستم.

رئیس - آقای البرزی مخالفتی بفرمائید.

مهندس ارفع - قربان به پیشنهادات بترتیب رأی گرفته شود موقعی که پیشنهاد بنده اعلام رأی فرمودید آقایان متوجه نشدند.

رئیس - حق این است که موقع اعلام رأی آقایان توجه کنند.

البرزی - بنده از این نظر مخالف هستم که نصف از این مبلغ تخصیص داده می شود برای تهران و نصف برای شهرستانها این خیلی کم است برای اینکه جمعیت تمام شهرستانها خیلی زیاد است بنده پیشنهاد میکنم که نهمم برای شهرستانها باشد و یک دهم برای تهران از این نظر باز هم عرض میکنم افتتاح شعبه

بانک برای بعضی از شهرستانها دردی را دوا نمیکند باین معنی که الان در مسجد سلیمان حوزه انتخابیه بنده تقریباً ۱۶۰۰۰۰ نفر جمعیت دارد افرادی هستند که ۵۰۰۰۰ تومان

خانه ساختند ولی متأسفانه هیچکدام از آنها سند مالکیت ندارند که آن خانه پنجاه هزار تومانی را گرو بگذارند و ۲۶۰۰ تومان بگیرند و کاری انجام بدهند کار بعضی از شهرستانها از اصل خراب است حتی یک سند مالکیت در آنجا وجود ندارد.

رئیس - آقای پروین.

پروین - بنده خیلی معذرت میخواهم و متأسفم از اینکه هر وقت بنده پشت تریبون می آمم موقعی است که همه از کثرت مذاکرات خستگی پیدا کرده اند باین دلیل است که سعی میکنم خیلی مختصر عرض کنم بنده از اولین ثانیه ای که این لایحه مطرح بود یاد داشت

و پیشنهاد خودم را به مقام ریاست تقدیم کردم و تقاضا کردم که سهم عمده ای از این سرمایه به شهرستانها اختصاص داده شود بعد معلوم شد که همین نیت در ذهن

همه آقایان بوده است به نحوی که آقای صفی پور بیان کردند و بتمام معنی توضیح دادند که ولایات تا چه حدی مستحق این عنایت هستند بنا بر این بنده پیشنهاد می کنم بطوریکه برای همه آقایان واضح و روشن است از این سرمایه سهم کافی بولایات داده شود.

رئیس - آقای پروین راجع باین پیشنهاد صحبت بفرمائید.

پروین - و بعد هم پیشنهاد کفایت مذاکرات میکنم و تقاضا می کنم که به پیشنهادی که جناب آقای ارفع دارند رأی گرفته شود امیدوارم با عنایتی که آقایان دارند باین رأی جواب مثبت بدهند تا اینکه ولایات از این حیث

سهم لازم اخذ بکنند. رئیس - آقای دکتر جعفری.

دکتر جعفری - خاطر همکاران گرامی از وضع شهرستانها آگاه است و تصور نمی کنم که هیچ یک از آقایان نمایندگانشان باشند که بگویند حوزه انتخابیه شان احتیاج باین کمک ندارد (صحیح است) بنده وقتی

در برنامه دولت صحبت میکردم عرض کردم مملکت فقط تهران نیست ولایات حق دارند و بیشتر از تهران هم حق دارند آقای البرزی مخالفت کردند باین پیشنهاد بنده ولی

مخالفتشان خیلی از موافقت بالاتر بود برای اینکه اگر ما مشکلات را در نظر گرفتیم و فکر کردیم تهران با دو میلیون

جمعیت احتیاج دارد و نصف این سرمایه را برای تهران گذاشتیم آقای البرزی بالا تر فکر کردند و گفتند که نصف سرمایه برای شهرستانها کافی نیست وضع شهرستانها روشن است و همه اطلاع داریم و فکر نمیکنم بشود بیک موکلی که آنجا احتیاج دارد گفت که ما امروز نستیم و قبول نکردیم این احتیاج شما را بنده سهم خود اگر چنین چیزی را بنویسم بگویم قبول نمیکنند و میگویند شخص بیاطلاعی هستی بهمین جهت بود که بنده و یک عده از آقایان پیشنهاد کردیم که $\frac{1}{4}$ از این اعتبار تخصیص داده بشود شهرستانها (حاذقی) چرا نصف ندهیم جناب آقای حاذقی بنده عرض کردم اگر همه اینها شهرستانها اختصاص پیدای کرد ماحرفی نداشتیم ولی واقعیت را مبیایست در نظر گرفت تهران هم گرفتاری دارد استدعا میکنم آقایان باین مطلب توجه بفرمایند برای اینکه بتوانیم جوابی بمردم شهرستانها بدهیم و مجلسی که ساخته و پرداخته انقلاب است جوابی با احتیاجات مردم بدهد.

رئیس - بنا بر این پیشنهاد یک بار دیگر قرائت می شود برای می گیریم (شرح سابق قرائت شد) یک پیشنهاد اصلاحی هم بهمین پیشنهاد رسیده که قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

از اعتباری که هر سال برای وام تخصیص داده می شود لااقل نصف آن برای شهرستانها منظور گردد. دکتر یگانه - دکتر مهدب.

رئیس - آقای دکتر یگانه.

دکتر یگانه - اینطور که صحبت شد نظر همه نمایندگان محترم بر این بود که (منصور) تفاوت سرمایه و اعتبار را هم بفرمائید برای اینکه رعایت نصفت در تقسیم این اعتبارات بشود با توجه به جمعیت تهران از یک طرف و همینطور با توجه به جمعیت و موقعیت شهرستانهای ایران و با توجه باینکه واقعا هم دولت و دستگاهها معطوف به بهبود وضع مردم شهرستانها است عیبی ندارد که مادر قانون هم یک سهم مجزائی برای شهرستانها معین بکنیم در قوانین سابق هم بوده در بعضی از قوانین دولت را مقید میکند باینکه برای شهرستانها سهمیه قائل بشود البته پیشنهادی که از طرف جناب آقای صفی پور تقدیم شد و توضیح داده شده اصلش مورد

قبول ما است فرق است بین سرمایه و اعتبار بانک ممکن است سرمایه زیاد داشته باشد ولی برای چندین کار سرمایه ممکن است برای ساختمان شعبه و نمایندگان باشد نه از تمام سرمایه از میزانی که هر سال هیأت مدیره برای اعطای وام در نظر میگیرد از آن مبلغ نصفش برای شهرستانها باشد از دو مسأله یکی را باید قبول کنیم با سرمایه که برای اعتماد داریم و بعد هم هیئت مدیره را بیکه دارد بگوئیم که آن هیأت مدیره باید بفرک این باشد که اعتبارات چه جور تخصیص داده بشود و یک پیشنهاد این است که ما بگوئیم به شهرستانها سهم بیشتری بدهیم و این مورد موافقت قرار نگرفت نظر دیگری که ایراز شد این است که نصف این کمک برای شهرستانها در نظر گرفته شود از دو کار یک کار میتوانیم انجام بدهیم ناآنکه همان فرمول که جناب آقای مهندس ارفع و جناب مهندس برومند پیشنهاد کردند که با تأسیس شعب جدید در شهرستانها و جاهائی که شعبه دارد و اعتبارات و امتنان کم است اعتبارشان را اضافه کنیم این فرمول را بپذیریم و با نظارتی که خواهیم کرد در تقسیم صحیح اعتبارات یا اینکه از حالا یک سهمی برای شهرستانها تعیین کنیم راه دیگری ندارد که بشود یک سهم بیشتر و بهتر تعیین کرد آن حد اکثر پیش بینی و احتیاطی است که کردیم اگر پیشنهاد دیگری لطف میفرمودید و راهی را واقعا صائبتر برای رسیدن به هدف تشخیص داده آید بفرمائید و الا تصور میکنم که پیشنهادی که جناب آقای دکتر جعفری دادند و ما هم آن جمله اش را چون سرمایه کافی نبود به کلمه (اعتبار) تغییر دادیم بهتر باشد بنابر این بیشتر وقت نمایندگان معظم رانمی گیریم.

رئیس - آقای برزگر.

برزگر - چون پیشنهادات مختلفی رسیده بنده اجازه میخواهم اگر موافقت بشود لایحه با پیشنهادها به کمیسیون برود و یک بار دیگر رسیدگی بشود.

رئیس - باین پیشنهاد رای میگیرم خانها و آقایانی که موافقت فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

رئیس - لایحه با کلیه پیشنهادات بکمیسیون میرود

۱۰ - طرح گزارش کمیسیون کشور راجع به تأسیس سازمان جلب سیاحان

رئیس - گزارش کمیسیون کشور راجع بسازمان جلب سیاحان قرائت میشود. (شرح زیر خوانده شد.)
گزارش از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی
کمیسیون کشور در جلسه ۱۹ بهمن ماه ۱۳۴۲ با حضور آقای مهندس شیانی معاون نخست وزیر لایحه شماره ۴۵۶۶۴ - ۳۰۳۱۰۳۰۳ دولت راجع بسازمان جلب سیاحان گزارش کمیسیون کشور در این مورد را مطرح و مخیناً تأیید نمود.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید:

ماده ۱ - بمنظور معرفی بیشتر کشور شاهنشاهی و آشنا ساختن سایر ملل بخصوصیات ملی و آثار تاریخی و تمدن ایران و همچنین ترغیب جهانگردان و ایرانیان به مشاهده آثار باستانی و مناظر طبیعی کشور و ایجاد تسهیلات لازم در مسافرت آنها و تمرکز و هم آهنگی کامل در امور مربوط به سیاحت که بالنتیجه موجب تحصیل ارز و توسعه و ترویج صنایع ملی نیز خواهد شد سازمانی بنام سازمان جلب سیاحان تأسیس میشود. این سازمان تحت نظر مستقیم نخست وزیر اداره میشود و سرپرست آن سمت معاونت نخست وزیر را خواهد داشت.

ماده ۲ - سرمایه و درآمد سازمان جلب سیاحان از محل اعتبارات سازمان بر نامه درآمدهای اختصاصی سازمان جلب سیاحان و کمکهای مؤسسات داخلی و خارجی و وجوهی که دولت از محل بودجه عمومی کشور در اختیار سازمان خواهد گذارد تأمین میشود.

ماده ۳ - سازمان جلب سیاحان بصورت بازرگانی اداره خواهد شد.

ماده ۴ - دولت مکلف است ظرف یکماه پس از تصویب این قانون اساسنامه سازمان جلب سیاحان را تنظیم و پس از تصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین بر حله اجرا بگذارد. مقررات فعلی سازمان جلب سیاحان در حدود این قانون نافذ و اساسنامه جدید قایل اجرا خواهد بود.

ماده ۵ - دولت مأمور اجرای این قانون است. مواد فوق که لایحه آن طبق ماده واحده مصوب ۲۰

آذر ماه ۱۳۴۲ تقدیم شده تصویب میشود.

مخبر کمیسیون کشور - حسام الدین رضوی

گزارش از کمیسیون امور استخدام بمجلس شورای ملی
کمیسیون امور استخدام در جلسه ۲۱ بهمن ماه ۱۳۴۲ با حضور آقای مهندس شیانی معاون نخست وزیر لایحه شماره ۴۵۶۶۴ - ۳۰۳۱۰۳۰۳ دولت راجع بسازمان جلب سیاحان گزارش کمیسیون کشور در این مورد را مطرح و مخیناً تأیید نمود.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.
مخبر کمیسیون امور استخدام - مهندس آراسته
رئیس - کلیات این لایحه مطرح است آقای قراچورلو بعنوان مخالف بفرمائید.

قراچورلو - بنده با این لایحه دولت راجع بسازمان جلب سیاحان مخالف ولی بطور کلی با آمدن سیاحان به مملکت خودمان مخالف نیستیم چون هیچ ایرانی نمیتواند باینکه یک عده ای از خارج بیایند و ارزی را به مملکت ما بیاورند و در اینجا خرج بشود مخالف باشد ولی باید از راههای صحیح و اصولی این کار بشود و بنظر من این لایحه دولت برای این منظور کافی و وافی نیست بهمین منظور بنده مخالف هستم در مقدمه لایحه ای که دولت بمجلس شورای ملی تقدیم کرده که بنده عیناً از زری لایحه میخواهم اینطور نوشته که بمنظور معرفی بیشتر کشور شاهنشاهی و آشنا ساختن سایر ملل بخصوصیات ملی و آثار تاریخی و تمدن ایران و همچنین ترغیب جهانگردان و ایرانیان به مشاهده آثار باستانی و مناظر طبیعی کشور و ایجاد تسهیلات لازم در مسافرت آنها و تمرکز و هم آهنگی کامل در امور مربوط به سیاحت که بالنتیجه موجب تحصیل ارز و توسعه و ترویج صنایع ملی نیز خواهد شد سازمانی بنام سازمان جلب سیاحان تأسیس میشود بنده معتقد دولت بجای تقدیم این لایحه بهتر بود که در ترمیم نقاط ضعف اجتماع ما و مناظر زنده شهرها همت میگذارد و این بهترین راهی بود که ما میتوانستیم تمام افراد خارجی را به مملکت خودمان جلب کنیم (صحیح است) و الا نصب یک تابلوی عریض و طویل که قطعاً همه آقایان ملاحظه فرمودید و تشکیل یک سازمانی بنام سازمان جلب سیاحان بهیچوجه کافی و وافی برای این

مقاصد نیست (باقر بوشهری - بفرمائید اجازه ندهند بیاوند اینجا و فیلم های موهن بردارند در کشورهایشان نشان بدهند) آنرا هم بموقع عرض خواهم کرد اینجا بحث شد البته همه آقایان میدانند که تهران و شهرستان های یکی است هیچ فرقی ندارد اگر راه شهرستانها خراب است تهران هم خراب است و ما در همه جا مظاهر زنده خسرابی راهها را میبینیم چه در تهران و چه در شهرستانها و این بنظر من تقصیر شهرداریهاست که هم در تهران و هم در شهرستانها نتوانستند آنطور که شاید و باید وظایف خودشان را انجام دهند آقایان استحضار دارید که انواع عوارض از مردم گرفته میشود (صحیح است) عوارض بر وبالکن عوارض سطح شهر و عوارض متعدد دیگری از مردم می گیرند ولی در مقابل معلوم نیست که چه میشود یک سرمای جزئی در مملکت مآخذ یک برفی بارید ملاحظه می فرمائید خیابانها و راهها بچه صورتی در آمد بحمد الله ما یک امنیتی داریم در مملکت در تحت توجهات اعلیحضرت همایون شاهنشاهی و خوشبختانه آن کشمکش ها و گرفتاریهایی که سایر ملل گرفتار آنند مثل قبرس و آمریکای جنوبی نداریم که هر روز بین دستجات مختلف زدو خورد و نزاع و جنجال باشد و خیابانها محل تعرض و سنگر بندی افراد مخالف و موافق باشد و یک سرمای جزئی در مملکت ملاحظه فرمودید که چه به روز راههای ما آورد و اینها آسازگی نداشتند صحیح نیست که یک سرما وضع شهر ما یعنی تهران را که پایتخت است و همچنین سایر شهرستانها را باین روز دریاورد که ملاحظه فرمودید پس در درجه اول دولت بهتر است بجای تقدیم این لایحه در بهبود امور شهرداریها کوشش بکند چه تهران و چه شهرستانها بنظر من هم تهران احتیاج به ترمیم دارد و هم شهرستانها از مظاهر خرابی شهرستانها همین بس که وقتی با اتومبیل مسافرت بفرمائید حتی اگر مسافر خواب باشد وقتی بشهر رسید خود بخود از خواب بیدار میشود چرا چون چاله ها و دست انداز ها بقدری است که احتیاج بان تابلو که نوشته اند خوش آمدید و سفر بخیر ندارد وقتی افتاد توی چاله و دست انداز میفهمد که وارد شهر شده در هر شهرستانی یک چنین نمونه ای هست و آقایان نمایندگان شهرستانها بهتر از بنده مستحضر هستند پس در درجه اول باید

شهرستانها را یعنی چه تهران و چه شهرستانها امورشان امور شهرداریشان بهبود پیدا بکنند بالنتیجه خود بخود سیاح جلب خواهد شد این نرخ اجناس را در مملکت ملاحظه بفرمائید به چوچه ما نرخی نداریم بنده نمیگویم که ماهی یکی ۲۵ تومان یا فالان جنس باین قیمت چون ممکن است آقایان بفرمائید که همه ماهی نمیخورند ولی صبح به صبح که از خواب بیدار میشویم وقتی مراجع می کنیم برای خرید ما بحتاج زندگی فی المثل اگر برنج احتیاج هست و بنده خود و لولویا احتیاج هست آن فروشند و آن کاسب قیمت اجناس خودش را هر چند که میخواهد بمیل و رضای خودش میرد بالا و به قیمت جنس خودش نسبت به روز قبل میکشد و هیچ دستگاہی واقعاً نیست که کنترل و نظارت بکند و بانها بگوید که چرا قیمت را بالا بردید اگر در قبرس زدو خورد است و اگر در امریکای جنوبی جنجالی است بما چه مربوط که شاقیمت اجناس را بالا ببرید واقعاً بنده خیال میکنم اگر خدای نکرده آن سروصداها در مملکت ما بشود و این امنیتی که ما داریم خدای نخواسته متزلزل بشود چه وضعی خواهد شد آنوقت وضع مردم بکجا خواهد انجامید آنوقت مردم همدیگر را قطعاً خواهند خورد (دکتر رهنوردی - راجع به جلب سیاح بفرمائید این به جلب سیاح چه مربوط است) اجازه بفرمائید آقای دکتر رهنوردی قطعاً در روز نامه خوانده اید که چند ماه قبل یک سیاحی آمده بود به تهران و شکایتی کرده بود به دادگستری که من یک شب در یک هتل از هتل های فرعی خیابان تخت جشید اقامت کردم بابت یک شب و صبحانه ۳۲۰ تومان از من گرفته اند توجه بفرمائید و شکایتی بدادگستری کرده بود و نوشته بود که من در ایران خواهم ماند برای اینکه نتیجه این شکایتم را بگیرم (دکتر رهنوردی - این حرفتان کاملاً صحیح است ولی چه ربطی بقبرس و اینها دارد) این را عرض کردم که در آنجاها که یک چنین سروصداها و جنجالهایی هست هنوز یک خیابانی دارند که فیشود رفت و آمد کرد ولی ما که این وضع را نداریم این خیابانها بایک سرمای جزئی باین روز افتاده است (دکتر رهنوردی - ما اجازه نخواهیم داد که در مملکتمان ناامنی و جنجال برآشود) این زا بنده عرض کردم که در سایه توجهات اعلیحضرت همایونی و حکومت مقتدر همیشه ما از یک آرامشی بسر خورد داریم

(صحیح است) ملاحظه بفرمائید در همین تهران با در شهرستانها چه مناظر زنده ای هست شامه مجردی که در یک خیابان میخواهد یک مختصر خریدی بکنید یا آقایانی که اتومبیل دارید از اتومبیلتان میخواهید پیاده بشوید یا چند دقیقه اتومبیلتان توقف میکند انواع و اقسام افراد مزاحم و بیکاره مزاحم شما خواهند بود یکی بعنوان بلیط فروش که این بلیط فروشی از جنبه واقعی بلیط فروشی خارج شده و بصورت تقریباً گدائی بظاهر قانونی در آمده یعنی با مزاحمت و با سماجت یک بلیط هائی ارائه میدهد و میگوید که بخرید و بکرات اتفاق افتاده برای بستگان خود بنده اتفاق افتاده که با اصرار و التجا و التماس یک بلیط فروش گفته که این یک دسته بلیط را از من بخرید واقعاً از لحاظ کمک به این بلیط فروش و کمک به مصرف این پولها که بمصرف بیمارستانها خواهد رسید آن شخص یک دسته بلیط را خریده ولی آنوقت نگاه نکردی در فرادایس فردا روز چهارشنبه که فرعه کشی کرده اند دیده که این یک دسته بلیط مربوط به چند ماه قبل است و مربوط به چند سری قبل است که این بلیط فروش گذاشته جزو سر بهای دیگر و فروخته واقعاً افراد شایدی مرتباً در خیابانها مشغول اخاذی مردم هستند بعنوان همین بلیط فروش و همان موضوعی که جنابعالی خودتان فرمودید آقای دکتر رهنوردی این قالیاق دزدها و این لنگ بدست ها که خودتان فرمودید همان را مثال میزنم با کمال سماجت هر جا جنابعالی که اتومبیل دارید و می ایستید دورتان را می گیرند و باج لنگ میگیرند جنابعالی که اهل این مملکت هستید از شما میگیرند یک سیاح خارجی که در این مملکت می آید تکلیفش معلوم است این مناظر زنده ای است که در این مملکت داریم و همه هم بان واقف و آگاهیم راجع به تبلیغات همانطوریکه دوست محترممان فرمودند آقایان در تلویزیون ملاحظه فرمودند که سازمان جلب سیاحان چند نفر مسافر را در اول سال مسیحی همینکه از طیاره پیاده شدند اینها را آوردند در تلویزیون یک مصاحبه ای کردند بعد اینرا بحساب جلب سیاحان گذاشتند یعنی کسیکه با پای خودش به مملکت ما آمده بحساب فعالیت خودشان گذاشتند که سازمان جلب سیاحان دارد فعالیت میکند

بنده نمونه دیگر این فعالیت را عرض میکنم از مندرجات یکی از جراید معروف پایتخت یک دکتری که در یکی از ممالک خارجی الان مشغول با مطالعه است شرحی در این جریده مهم مملکت نوشته بود که در یکی از ممالک خارجی در اول سال مسیحی بعضی همانوقتی که در این جا سازمان جلب سیاحان با چهار نفر مسافری که بابای خودش آمده بود در تلویزیون مصاحبه میکردند فیلمی از مناظر بسیار زنده مملکت ما که پس از ماهها وقت برداشته بودند نشان دادند و آن کسی هم که ترجمه میکرد این مناظر را با کمال وقاحت تشریح و به حیثیت ملی و به مقدسات ملی ما توهمین میکرد ملاحظه بفرمائید آن یک نمونه تبلیغات است و این یک نمونه تبلیغات است آن کسی که آن مقاله را نوشته بود، نوشته بود که من بقدری ناراحت شدم چون من در آن یکسال و خورده ای که در آن مملکت اقامت داشتم همیشه از تجولاتیکه در کشورمان پیدا شده برای همکاران و رفقای خودم بحث میکردم و قتیکه این فیلم را نشان دادند همه بمن میگفتند ای دروغگو، ای لافزن آن حرفها چه بود که تو میگفتی مناظر مملکت تو این است بعد یک مثال دیگری زده بود که من در یک رستورانی میرفتم غذا میخوردم خواستم یک عکس بگیرم نظری هم نداشتم خواستم از پیشخوان آن رستوران یک عکس بگیرم اجازه ندادند گفتند اینجا صاحب دارد و باید اجازه بگیری بعد از مدتی که آن صاحب رستوران را پیدا کردم گفت اجازه عکسبرداری از پیشخوان را نمیدهم اگر میخواهید از این منظره رستوران عکس بگیرید و آن منظره از بهترین مناظر آن رستوران بود بعد همین شخص اظهار نظر کرده بود که چطور در یک مملکت خارجی اجازه نمیدهند حتی از یک پیشخوان عکس بگیریم این پیشخوانرا میگویند که صاحب دارد ولی در مملکت ما چه طور است که صاحبی نیست که از هر جا دلشان میخواهد عکس بگیرند و هر جور هم دلشان میخواهد این عکس ها را نشان میدهند یعنی چطور اجازه میدهند که یک چنین عکس هائی از مناظر زنده ما بگیرند و نشان بدهند شما استحضار دارید در تمام دنیا مناظر زنده ای وجود دارد آثار عقب افتادگی وجود دارد و این منحصر به مملکت ما نیست شاید ممالکی باشند که این مناظر را از ما بسیار زنده تر و بصورت بدتری داشته

باشند ولی اشکال اساسی این است که در آنجا کسی بالای سر آنهاست و در اینجاست آسفانده نیست یعنی می‌باید جورعکس و فیلمی که بخواهند بر میدارند و هر طوری که دلشان میخواهد نشان میدهند بنده متأسف هستم که نمایندگان ما در خارج چرا شدیداً به این قبیل فیلمها اعتراض نمیکنند برای اینکه یکی از وظایف مهم آنها این است که باین قبیل فیلمها و تبلیغات زننده و موهن درباره مملکت ما حقیقتاً اعتراض بکنند در لایحه تقدیمی دولت یک مواردی ذکر شده که خوشبختانه با توجه کمیسیونهای مربوط اصلاح شده ولی من لازم میدانم تذکراتی بدهم طبق ماده چهار لایحه تقدیمی دولت مکلف شده پس از یک ماه اساسنامه سازمان جلب سیاهان را تهیه بکند و به تصویب کمیسیونهای مربوطه مجلسین برساند این است که بنده لازم میدانم مطالبی را که در لایحه قبلی بود و در لایحه تصویبی کمیسیونها حذف شده تذکر بدهم که دولت در موقع تهیه اساسنامه توجه داشته باشد همینطور کمیسیونهای محترم مربوطه در موقع تصویب اساسنامه مورد توجه قرار بدهند در یکی از بندهای لایحه دولت ضمن تشریح وظایف سازمان نوشته شده دعوت و پذیرائی از کسبه کسانی که برای پیشرفت منظور مؤثر خواهند بود یعنی اینکه هر کسی را که این سازمان خواست به خرج دولت از کسبه ملت دعوت بکند بیابند در این مملکت بخورند، بگردند و بر گردند و بما بخندند در جای دیگر گفته شده تخصیص اعتبار و استفاده از همکاری مأمورین دولت در کشور های خارجی و ایرانیائی که در ممالک سیاحتی اقامت دارند بدین ترتیب ایرانیان و هموطنان ما که در ممالک و مناطق خوش آب و هوا اقامت دارند و مشغول تفریح هستند تضمین خواهیم داد که در آتیه از این اعتبار یک سهمی هم بآنها انشاء الله خواهد رسید یعنی در آنجا حتماً در انتظار هستند بنده وارد بحث افتتاح فرودگاههای آزاد بدون عوارض و مالیات و حقوق گمرکی در فرودگاههای مهرآباد و آبادان و زاهدان و غیره که مضاربتش بر هیچکس پوشیده نیست نمیشوم چون خوشبختانه با توجه مخصوص کمیسیونهای مربوطه از لایحه دولت حذف شده تذکر میدهم که در موقع تنظیم

اساسنامه از طرف دولت و تصویب اساسنامه از طرف کمیسیونها این موضوع صد در صد مورد توجه قرار بگیرد و مضاربت هم مورد توجه قرار بگیرد در یکی از مواد لایحه نوشته شده بود که حقوق سرپرست و کارکنان سازمان جلب سیاحت مطابق حقوق سازمان برنامه و مزایا مطابق مزایای اداره کل انتشارات و تبلیغات است بنده میخواهم عرض کنم که در باره این سازمان بگوئیم آنچه خوبان همه دارند و توجههای یعنی حقوق مطابق سازمان برنامه و مزایا مطابق مزایای اداره کل انتشارات و تبلیغات البته آقایان محترم استحضار دارند که در اداره کل انتشارات و رادیو اعتباری وجود دارد که به نسبت زحماتی اشخاص میکشند و تخصصی که دارند بآنها میدهند و یک کمک هائی بآنها میشود و دست سرپرست دستگاه برای پرداخت این کمکها باز است خوشبختانه در اداره تبلیغات از این اعتبار خوب استفاده شده و خوب استفاده میشود ولی ما بهیچوجه اطمینان و اعتمادی نداریم که سازمان جلب سیاحتی که بعد تأسیس و افتتاح میشود واقعاً بتواند بنحو احسن و بموقع و بخوبی از این اعتبارات استفاده بکند (معمدی - مرد شریف و پیا کد امنی در رأس اداره تبلیغات و انتشارات هست) و بدین ترتیب اگر تصور شده پرداخت حقوق سرپرست و کارکنان سازمان جلب سیاحت مطابق سازمان برنامه و مزایا مطابق تبلیغات باشد کارها را حل میکند و سیل دلار را به مملکت ما سرازیر میکند و خارجها ترغیب میشوند که بیابند باین مملکت، برای سیاحت و برای استفاده از مناظر طبیعی من میتوانم عرض کنم که این صد درصد اشتباه محض است و بهتر است که برای جلب سیاحت بجای تعیین حقوق و مزایا با آن ترتیب ما بیائیم راههای اساسی تری را در نظر بگیریم به اوضاع داخلی شهرهای خودمان چه از لحاظ راه و چه از لحاظ تعیین و نظارت در ترخ اجناس و از راق عمومی و هم چنین نظارت در امور مهمانخانه ها و هتلها بیاییم ها و از این طریق کمک بکنیم به جلب سیاحت که هم رفاه و آسایش اهالی مملکت خودمان تأمین بشود و هم اینکه واقعاً بتوانیم عده ای سیاحت را به مملکت جلب بکنیم و الا پرداخت حقوق و مزایا برای این منظور کافی نخواهد بود همین تشریفات گمرکی را ملاحظه بفرمائید قطعاً اکثر آقایان بخارج از کشور مسافرت فرموده اند و در اغلب

ممالک وقتی که قطاره یا وسیله ای که برای مسافرت مورد استفاده قرار میگردد به کشور مقصد نزدیک میشود یک کارت کوچکی میدهند و مسافر فقط موظف است آن کارت را بر کند قطعاً آقایانیکه بخارج مسافرت فرموده اند در هر اجتمع به مملکت خودمان هم کاردتی که میدهند ملاحظه فرموده اند که این کارت از حالت کاردتی خارج شده و بصورت یک ورقه بسیار بزرگی که در دو طرفش نوشته شده در آمده یعنی یک مسافر و خود ما که ایرانی هستیم و میرویم و بر میگرددیم پر کردن این ورقه به آن عرض و طول برای ما مشکل است چه برسد یک خارجی که زبان ما را نمیداند واقعاً بنده میخواهم بپرسم که اصولاً آنهمه طول و عرض برای یک ورقه برای چیست یک مسافری میخواهد برای ده روز و بیست روز و یک ماه بایران بیاید برای تفریح و گردش و سیاحت این همه عرض و طول نمیخواهد ما بجای اینکه سازمان جلب سیاحت با این عرض و طول درست بکنیم بهتر است که در تشریفات گمرکی مان تجدید نظری بکنیم افرادی که میخواهند بیابند به مملکت ما از این بیخ و خم ها و نامه پرانیها و تشریفات ما منزجر و ناراحت نشوند بنده خودم در مسافرتی که با قطار از سویس بآلمان میرفتم در شهری که در سرحد سویس و آلمان واقع است اگر درست خاطر م باشد شهر بال یا بازل بود در اینجا قطار شب عوض میشد بنده در کوبه خواب بودم و قطار از مرز سویس زد شد بسرحد آلمان وارد شده بود صبح که مشغول صرف صبحانه بودم پلیس و مأمورین مربوطه آمدند و گفتند آقا گذرنامه تان را ارائه بدهید گفتم کجا هستم گفتند شما پنج و شش ساعت است که در خاک آلمان هستید ملاحظه بفرمائید آنها یک همچو آسایشی برای مسافر فراهم میکنند که اگر مسافر در حال استراحت است در سرحد خودشان مزاحمت ایجاد نمی کنند و میگذازند تا اینکه از خواب بیدار بشود بعد گذرنامه اش را میخواهند پس چه بهتر که یک همچو تسهیلاتی قائل بشویم برای مسافرین و این تسهیلات اگر در مملکت ما فراهم بشود خود بخود سیاحت به مملکت ما جلب خواهد شد اگر این سختگیری ها واقعاً برای این است که از قاچاق جلوگیری بکنیم چه عرض کنم الان در هر کوی و برزن اجناس قاچاق فراوان است یعنی سفی

اگر در هر کدام از خیابانهای اسلامبول و لاله زار که رد میشود همانطوریکه عرض کردم برای تهیه ما بحتیاج زندگیتان قدم بر میدارید با اینکه سیکاری نباشید مهتدا دهه فقر در گوشتان خواهند گفت کامل، و بنستون از این قبیل اسمها اینها صد درصد در مملکت ما فراوان است اگر این سخت گیریها برای جلوگیری از قاچاق است بنده متأسفانه میخواهم عرض کنم که هیچ نتیجه ای در این مورد نگرفته ایم و انواع و اقسام اجناس قاچاق در مملکت ما فراوان است و با کمال آزادی هم میفرورشد الان ملاحظه بفرمائید در خیابان نارگیل آورده اند میگویند یکی ۱۵ تومان ۲۰ تومان و این قاچاق است نارگیل را بنده و جناب عالی نمیخوریم چون گران است ولی این نرخ سایر اجناس مملکت ما را بالا میرد برای اینکه شما که میرید و بدجوراب بخريد میگویند ۵ تومان یا ده تومان میگویند چرا اینقدر گران میگوید باندازه یک لپه نارگیل است قیمت یک نصف نارگیل است یک جفت جوراب نصف نارگیل است البته آقایان نمایندگان محترم استحضار دارند که ما از لحاظ تعداد و مقایسه آسمان خراش و تونل های زیر زمینی و مظاهر تمدن جدید نمیتوانیم مملکتی باشیم که جلب نظر سیاحت را بکنیم آنچه که ما نمیتوانیم بآن متکی باشیم و سیاحت و خارج ما را به مملکت خودمان جلب بکنیم همان قدمت تمدن ما است همان تاریخ پر افتخار گذشته ما است و همان آثار باستانی است که از گذشته داریم و بآن افتخار میکنیم و همان صفا و صمیمیتی است که در وجود ایرانی نهاده شده است همان بشر دوستی و مهمان دوستی است که ما داریم اینها صفاتی است که ما باید درباره آنها تبلیغ بکنیم و اینها صفاتی است که میتواند نظر سیاحت و خارجیان را به مملکت ما جلب کند و الا همانطور که عرض کردم از لحاظ آسمان خراش و تونل زیر زمینی و اینها بهیچوجه نمیتوانیم نظر خارجیان را بمملکت خودمان جلب بکنیم عرضه کردن این آثار تاریخی و این محاسن ملی که ما داریم به خارجها احتیاج یک نظم صحیح اجتماعی دارد یعنی واقعاً باید یک نظم صحیح اجتماعی در مملکت ما برقرار باشد و این مظاهر زنده اجتماع که عرض کردم بر طرف کنیم تا آنهایی که برای استفاده از این مناظر و مظاهر تمدن ما باین مملکت میآیند بتوانند بخوبی

از مسافرت خودشان استفاده و بهره برداری بکنند و مادامیکه کسبه و مالکین و صاحبان هتل پانسیون ها اجحاف بکنند و این مناظر زنده از بین نرفته باشد تصویب هر قانون و هر لایحه ای از لحاظ جلب سیاح بنظر من عبث و بیبوهه خواهد بود.

آقایان نمایندگان محترم در اینک واقعا برای انتظام دادن باین قبیل کارها و تمرکز دادن امور سیاحان ما احتیاج بیانش تشکیلات صحیح و اصولی داریم شکی نیست چون همانطوریکه عرض کردم بالاخره یک تشکیلاتی لازم است که بتواند این محاسن اجتماعی ما و این مناظر طبیعی ما را بدینا معرفی بکند خوشبختانه مجلس بیست و یکم یعنی مجلس فعلی که با حضور نمایندگان منتخب کلبه دستجات و از متخصصین امور دستگاہهای ما تشکیل شده توجه کامل به این موضوع خواهد داشت و بنده اطمینان دارم که در تصویب اساسنامه ای که دولت پیشینهار خواهد کرد تمام این موارد را مورد توجه کامل قرار خواهد داد و هر سازمانی که باین ترتیب حقیقتاً برای انجام این هدف و این منظور در مملکت ما بوجود بیاید باید حساب و کتاب درستی داشته باشد یعنی سازمانی که برای اینکار تشکیل میشود.

رئیس - آقای قراچورلو وقت شما تمام شد.

قراچورلو - یکی دو دقیقه دیگر بعراض خاتمه میدهم سازمانی که برای این منظور تشکیل میشود باید بیلان صحیح از کار خودش بعرض ملت ایران و بعرض مجلس شورای ملی بفرستد این سازمان باید گزارش بدهد که در سالهای گذشته یعنی قبل از تأسیس سازمان تعداد سیاحانی که بایران آمده اند چند نفر بوده اند و پولهایی که خرج کرده اند چقدر بوده و از تاریخ تأسیس سازمان تعداد سیاحانیکه باین نسبت اضافه شده است چند نفر بوده است و پولهاییکه خرج کرده اند چه مبلغ بوده یک چنین آمارهای باید بدهند تا ما بتوانیم حقیقتاً با یک همچو سازمانی موافق باشیم و الا در غیر اینصورت تشکیل این قبیل سازمانها همانطور که عرض کردم بنظر من مؤثر نخواهد بود و اگر در آیه هم تشکیل شود و بتواند بیلان صحیحی از کار خودش بدهند باید درمخص بشوند بنده چون وقت تمام شده با اجازه آقایان محترم مصدغ نمیشوم و از اینکه حوصله فرمودند و بعراض بنده توجه فرمودند صمیمانه سپاسگزاری میکنم

رئیس - آقای رضوی.

رضوی (مخبر کمیسیون کشور) - بیانات بسیار مستدل همکار ارجمند مامورد تأیید همه است از نظر اینکه ممکن است در شهرهای ما اوضاع زنده ای باشد از لحاظ اینکه ساختمانها، خیابان، بندها خوب نیست اما این امر فکر میکنم مربوط بجلب سیاح باینصورت که ما الان داریم نیست یعنی ما نمیتوانیم درهای مملکت را به بندیم بگوئیم پنجسال استراحت داریم میخواستیم ساختمان بکنیم، خیابان ایجاد کنیم و بعد از پنجسال تشریف بیاورید این است که بطور کلی باید بیانات ایشان را در نظر داشت و روش عمل کرد برای اینکه افرادی که از سایر ممالک میآیند به ایران و مناظر زنده می بینند خودشان هم بیان کردند که همه جای دنیا هست در آمریکا و در اروپا و در تمام نقاطی که امروزه سیاح رفت و آمد میکنند مثل یونان، لبنان، اسرائیل، ترکیه این زنده گی در همه جای دنیا بچشم میخورد این زشتی و زیاده همه جاهست آنچه که امروز در دنیا اهمیت دارد و از نظر جلب توریست چیزی است که در مملکت خوشبختانه موجود است و کاملاً هست و آن آثار قدیمی مملکت ماست این آفتاب درخشان مملکت ماست و این مناظر زیبای شمال مملکت ماست که باید بهمت مردم و با همکاری آنها بصورت بهتری جلوه گر شود تا اینکه روز بروز توریست بیشتری به مملکت ما جلب بشوند و این سازمان جلب توریست هم انشاءالله وضع بهتری خواهد داشت باینرا این اگر ملاحظه میفرمائید که فیلمی گرفته اند و در خارج نشان داده اند این بنظر بنده وظیفه دولت است که نباید بگذارند آنها را که میآیند فیلمی تهیه کنند همانطوریکه در خارج نمیگذارند و این امر ربطی بد آمدن سیاح به مملکت ندارد و سیاح باید بیاید به مملکت در مملکت ما بهش خوش بگذرد، خرج هم بکند و مراجمت بکند و نباید از مناظر زنده مملکت ما اجازه فیلمبرداری داشته باشند که باینند در خارج نشان بدهند باینرا این از نقطه نظر آمدن سیاح به مملکت باید سعی کنیم سازمانی بدهیم که مرتب باشد و بدر مردم کار سیاحان بخورد، این سازمان لازم است و حتماً باید در مملکت ایجاد شود امروز ملاحظه میفرمائید که طبق آمارهای که بنده دیدم دولت ایتالیا مبلغی در حدود دو برابر

و نیم پولی که ما از نفت داریم از توریست بدست آورده است در سال گذشته هشتصد میلیون دلار دولت ایتالیا از راه توریست بدست آورده و این پولی بوده که افرادی آمده اند و خرج کرده اند همچنین یونان، لبنان و سایر نقاطی که جلب سیاح میکنند و حتی در ترکیه و از تخته های برای این کار ایجاد کرده اند حالا در مملکت ما این امر بصورت یک سازمان کوچکی است و بنده در ضمن رسیدگی متوجه شدم در این مدتی که این سازمان تکمیل شده بیش از هفت میلیون ریال برای تمام مخارج اولیه و سایر کارها خرج نشده و با وضعی که هست یعنی نظارت مجلس مسلماً اقدامی خواهد شد که برای مملکت مخارجی نداشته باشد بنابر این بنده فکر میکنم آقای قراچورلو هم ضمن اینکه معایبی را از نظر وضع ظاهری مملکت فرمودند عملاً با این کار مخالفت فرمودند یعنی معتقد بودند که چنین سازمانی را لازم داریم منتهی مجلسین باید نظارت بکنند که اصول کلی رعایت بشود و در موقعی که آئین نامه آن بمجلس میآید مسلماً نمایندگان مجلس شورای ملی در تمام آن آئین نامه و اطراف و جوانب آن دقت کافی خواهند نمود و بیش از این لزومی ندارد که توضیحی بعرض برسانم. در مورد تشریفات گرمی و پرداخت حقوق که در لایحه بیست و چون ملاحظه فرمودید لایحه قبلاً بصورتی دیگر بوده که در کمیسیون باینصورت در آمده است مسلماً وقتی آئین نامه بیاید آقایان دقت لازم خواهند فرمود.

رئیس - آقای صائب.

صائب - سرزمین کهنسال ما ایران باسوابق تاریخی و آثار باستانی و بقایای فرهنگ و تمدن مشعشع و روشنی که دارد میتواند یکی از بهترین مراکز جهانگردی جهان قرار گیرد و کسانی که از ممالک مختلف وصف ایران را میشوند مشتاقانه مایلند این سرزمین را زیارت کنند. خارجیانیکه از ایران دیدن میکنند در برابر اینهمه عظمت و ابهت تمدن اصیل خیره و مبهوت مانده و سر تعظیم فرود می آورند. متأسفانه تا بحال آنطوری که شایسته است اقدامات اساسی برای شناساندن این موزه گرانبهای جهانی بعمل نیامده و اگر می بینیم چندی است زعمای کشورهای مختلف برای دیدن مملکت ما علاقه بیشتری بخرج میدهند نتیجه مسافرنهای اعلیحضرت همایون شاهنشاهی

بکشورهای گیتی و شناساندن ایران بوده است (صحیح است) مسلماً نمایندگان محترم این حق را بمن میدهند که امروز در اطراف این لایحه که با بروی مملکت بستگی دارد توضیحاتی باطلاع بمجلس برسانم. نمایندگان محترم استحضار دارند که یکی از مراکز عمده جهانگردی در ایران شهر زیبای اصفهان است اصفهان بسان برلیانی در سینه ایران میدرخشد و چشم اهل ذوق و هنر و صنعت را بخود خیره میسازد. این شهر که از عظمت و جلال پادشاهان سلجوقی و صفوی تا خدمات سلسله پهلوی خاطرات شیرین و آثار گرانبهائی در درون دارد روز بروز اهمیت آن آشکارتر و عظمت آن نمایانتر میشود (صحیح است).

باستان شناسان و جهانگردان نامی در این شهر ماهها بیتوته میکنند و از تماشای جلال و جمال آن سیر نمیشوند و چشم از ریزه کاری و هنر نمائیکه در آن صورت گرفته بر نمیدارند و بالاخره با دلی پر از حسرت آنرا ترک میکنند اخیراً دانشمندان باستان شناس پرفسور توجی ایتالیائی که از اصفهان دیدن نموده اظهار داشته است آثار تاریخی اصفهان از نظر هنر و ظرافت کاری در جهان اول است.

رئیس - آقای صائب در اطراف لایحه صحبت کنید.

صائب - باید اذعان کنم که تأسیس سازمانی

برای تشویق جهانگردان و تسهیل در امر مسافرت آنها امری است بسیار مفید و خیلی زودتر از اینها بایستی نسبت باین موضوع مهم اقدام میشد. علت اینکه جهانگردان و سیاحان خارجی مرتباً بمملکت ما مسافرت نمیکند آنستکه بعضی از آنها در مسافرت بایران مواجه باناملایمات و ناراحتیهائی شده اند که در مراجعت بوسیله رادیو و روزنامه این نگرانیها را ابرار و دیگران را از مسافرت بایران منصرف ساخته اند. نداشتن تشکیلات لازم برای راهنمایی سیاحان وضع کیف و رفعت بار کافه های بین راه و وضع راهنمایی و رانندگی ایران که چندی قبل هم سیاح نیجره ای اشاره بان کرده بود باعث شده که سیاحان خارجی بانارضایتی این مملکت را ترک کنند (صحیح است) مثلاً همین اصفهان ما که عرض کردم یکی از مراکز جهانگردی در ایران است از لحاظ عمران و آبادی نه تنها رو بجلو نرفته بلکه روز بروز وضع تأسف آورتری بخود گرفته است و فعالیت عمرانی آن بیشتر شامل فرودگاه نامرکز شهر است سیاحان را هم که نمی شود فقط از این مسیر رفت و آمد کنید بنده در اینجا صراحتاً میگویم که دولتها در حق این شهر که بستگی با بروی مملکت دارد

کمال بی مهری و بی انصافی را معمول داشته اند. این شهر هنوز لوله کشی آب و فاضل آب ندارد اکثر خیابانهای آن خاکی است. کوجدها بدون اسفالت است. خلاصه از لحاظ عمران و آبادی اقدامات اساسی برای این شهر نشده سازمان برنامه برای لوله کشی آب و اسفالت و برق اکثر شهرهای ایران کمکهای زیادی کرده است ولی برای اصفهان نه تنها از نظر اهمیتی که دارد مبلغ بیشتری اختصاص نداده بلکه برای پرداخت نصف هزینه لوله کشی و فاضل آب که برای سایر شهرها با بلاعوض و با تانفس هزینه های عمرانی را پرداخت نموده برای اصفهان حاضر بتکمیل آن نشده همین عوامل باعث شده که این شهر بجلو نرود. بودجه شهرداری که کفاف انجام لوله کشی آب و فاضل آب اصفهان را نمیکند علت عقب افتادگی این شهر هم نداشتن انجمن شهر است ولی اخیراً جناب آقای وزیر کشور دستور انجام آنرا دادند و مقدّماتش شروع شده حال به پیشیم واقفاً درست میشود یا خیر (مهندس عطائی - انجمن شهر به جلب سیاح چهار تباط دارد) خیلی مربوط است اجازه بفرمائید بنده عرض بکنم وزارت کشور در عرض این سه سالی که اصفهان انجمن شهر نداشته گریبان این شهر را بدست بیش از ۱۷ نفر شهردار یا کفیل یا سرپرست، مسئول، ناظر، متصدی و غیره سپرده و اگر بین آنها افراد علاقمندی بوده اند که میخواهند کاری انجام دهند بعلمت عدم ثبات و همین تغییر و تبدیلات نتوانسته اند کاری از پیش ببرند در هر صورت دولت باید مقارن تصویب این لایحه بودجه ای نیز برای عمران و آبادی اصفهان که مورد باز دید جهانگردان قرار میگیرد در نظر بگیرد برای اینکه هر مبلغی صرف آبادانی اصفهان بشود و هر گامی در این راه برداشته شود موجبات بیشتری برای حفظ آبروی مملکت در انظار خارجیان فراهم خواهد شد. اصفهان در درجه اول احتیاج به تکمیل لوله کشی آب و فاضل آب و اسفالت معابر دارد و چون مخارج آن سنگین است شهرداری به تنهایی قادر نیست تا بیست سال دیگر نیز این سه عامل عمران را بطور کامل انجام دهد بنا بر این بنده از مقام ریاست تقاضا دارم بهر طریق که مقتضی میدانند توجه به عمران و آبادی اصفهان را بدولت گوشزد فرمایند که از محل بودجه سازمان برنامه مبلغ قابل توجهی برای این منظور اختصاص اصفهان را از این وضع فلاکت باریکه دارد نجات دهند. واقفاً اگر قرار

است سازمان جلب سیاحانی وجود داشته باشد با حرف نمیشود کاری از پیش برد. بهتر است موضوع را با واقع بینی بیشتری بررسی کنیم این بیست میلیون تومان که از بودجه سازمان برنامه برای پنجسال در اختیار سازمان جلب سیاحان گذارده اند ذردی را دوا نخواهد کرد و این مبلغ صرف مطالعات و مباحثات و حقوقها و اضافه کارها خواهد شد. ولذا باید برای اینکار مهم که بستگی با بروی این مملکت دارد برنامه جامع و کاملی تهیه شود و بعد بر آورد مخارج نمایند و مطابق احتیاج بودجه تهیه کنند.

پولیکه برای سازمان جلب سیاحان و تأمین رفاه جهانگردان منظور شود اگر با فکر برنامه صحیح خرج شود نوعی سرمایه گذاری است که معنأً و ماداً ثمرات و فوایدی سرشار برای کشور ما دارد. هم لکنون کشورهای فرانسه - ایتالیا - اسپانیا - یونان - سوئیس میلیاردها دلار با فرات از این طریق استفاده و بهره برداری می نمایند و حال آنکه کشور ما از بعضی از جهات و بخصوص از نظر آثار تاریخی و باستانی بر تمام این کشورها برتری دارد منتها باید دولت با واقع بینی و فکر صحیح برنامه های اصولی برای جلب سیاحان ترتیب داده و اقدامات اساسی و تمر بخشی معمول دارد تا بتوانیم در این سرمایه گذاری هادی و معنوی توفیق حاصل نمائیم.

من امیدوارم که آقایان درباره اصل موضوع که جلب سیاحان باشد موافقت بفرمایند با توجه باینکه دولت را متوجه سازند اشکالات و موانعی که همه شهرهای ما دارند مرتفع بشود.

رئیس - آقای ریگی مخالفید بفرمائید.

نمایندگان - موافقید یا مخالف.

ریگی - عرض کنم سؤال فرمودند که بنده موافقم یا مخالف باید عرض کنم که بنده متذکریم. در مملکت ما تصور میکنم که کسی با جلب سیاح مخالف نباشد بسیاری از کشورها هستند هم نظور بیکه آقای رضوی فرمودند و اشاره کردند در آمد بسیار زیادی از طریق جلب سیاحان دارند ولی تذکراتی است که باید دولت توجه بکنند بنده تصور میکنم آقای مهندس شیبانی که در رأس این کار هستند بایه باین مسائل توجه بکنند والا ما موفق نخواهیم شد که که اهو حقه جلب سیاح در این مملکت بعمل بیاید یکی از

دوستان عزیز بنده میگفت که اگر هر وقت وقت کردی اگر اظهاراتی میخواهی بکنی بنویسی بهتر است. بنده تذکراتی بعرض میرسانم بنده متأسفم از اینکه درباره لایحه سازمان جلب سیاحان که شخصی ارزنده و کاردانی مانند آقای مهندس شیبانی در رأس آن است و مسلماً در پیشرفت این مؤسسه سهم بسزائی داشته و دارنده بعنوان مخالف نام نویسی کرده ام البته بنده نه تنها با تشکیل سازمان جلب سیاحان در این کشور مخالفتی ندارم بلکه معتقدم با امکاناتی که کشور پهناور و شنه فاره ایران برای جلب سیاحان دارد ما بتوانیم بیش از هر کشور دیگری در خاور میانه بلکه آسیا توریست بخود جلب نمائیم.

بنابر این آنچه بنده در اینجا عنوان میکنم در واقع مخالفت نیست بلکه تذکر است زیرا عقیده دارم بدون اینکه این تذکرات مورد توجه دولت قرار گیرد جلب سیاحان آفتور که باید و شاید در این کشور موفقیت آمیز نخواهد بود.

بنده نظر بنده در خاور میانه کمتر کشوری است که آب و هوا و مناظر زیبای شمال ایران را مخصوصاً در تابستان داشته و در بای گرم و پلاژهای مناسبی مانند دریای خزر در آن وجود داشته باشد در همین کشور در حالی که در شمال آن در زمستان مردم میتوانند از ورزشهای زمستانی و اسکی استفاده کنند در جنوب آن در نقاطی مانند جزیره خارک آب و هوایی نظیر آب و هوای جزایر کارائیب و برمودا وجود دارد که هر کس میتواند از سرمای زمستان آنجا پناه برد. و از هوای ملایم و آفتاب تابان آن سامان لذت ببرد (موقر - کجارا فرمودید؟) خارک.

این کشور علاوه بر داشتن هوای خوب و مناظر دل فریب در فصول مختلف سال دارای آثار تاریخی مهم و معتبری است مانند تخت جمشید و آثار تاریخی اصفهان که بجای خود میتواند یکی از عوامل جلب سیاحان باین کشور بشود.

در کشور ما اما کن مقدسه ای وجود دارد که همه ساله عده کثیری از مسلمانان جهان برای زیارت آنها هجوم میآورند.

در همین کشور آب های معدنی مفیدی وجود دارد که سیاحان و مردم ملل گیتی بتوانند برای استفاده از آنها

بکشور ما مسافرت کنند. در واقع اگر سیاحان فقط برای هواخوری بسویس میروند و یا برای دیدن آثار تاریخی با بتالیای یونان مسافرت مینمایند اگر بکشور ایران بیایند هم از آب و هوای خوب میتوانند برخوردار شوند و هم آثار تاریخی جالبی را تماشا کنند. پس اگر ما باین همه امکانات تا کنون نتوانسته ایم سیاحان را به کشور خود جلب کنیم باین علت است که تسهیلات لازم را برای آنها در این کشور فراهم نکرده ایم.

رئیس - آقای ریگی جنابعالی مخالف بالایحه اسم نوشته اید حالا موافقید یا مخالف؟

ریگی - بنده تذکری دارم.

رئیس - جنابعالی بعنوان مخالف اسم نوشته اید.

ریگی - عرض کنم مثل اینکه آقایان خسته شده اند (پیشنی - آنچه که تا بحال فرموده اید جنبه موافق داشته) اگر اجازه بفرمائید بنده تذکراتی دارم که اگر این تذکرات را دولت انجام میداد بنده موافق بودم چون این لایحه دو شوری است با اجازه مقام ریاست معظم این اظهارات خودم را در شور دوم خواهم کرد.

رئیس - آقای د کتر الموتی پیشنهاد کفایت مذاکرات کرده اند، بفرمائید.

حبیبی - بنده اول کسی بودم که در این جاتقاضا کردم راجع به این لایحه صحبت کنم.

رئیس - در ووقه ای که در تابلو نصب شده بود قبلاً ثبت نام شده است و ثبت نام در ووقه مقدم است.

دکتر الموتی - بنده معتقدم راجع به لایحه ای اگر قرار شد کلیه مسائل مملکتی را مطرح کنیم با کمال تأسف کار لوایح بتعویق می افتد لازم است مسائلی گفته شود که بلا یحه مربوط هست لایحه جلب سیاح یک لایحه ایست که بنظر بنده از لوایح مفید است یکی از لوایحی است که الآن سعی میشود در ممالک راقیه برای جلب سیاح که عوایدی برای مملکت خودشان تحصیل بکنند و در برنامه های اقتصادی یک رقمی بنام صادرات نامرئی است که منحصراً از راه جلب سیاح تأمین میشود چون بیش از حد لزوم درباره این لایحه صحبت شده بنده فکر میکنم چون لایحه دو شوری هم هست و در مرتبه کمیسیون خواهد رفت اگر احتیاج به تجدیدنظری باشد یا پیشنهاداتی باشد دومرتبه در

کمیسیون بحث میشود. استدعا میکنم از آقایان توجه بفرمایند اگر پیشنهادهائی میخواهند بدهند پیشنهاد

بفرمایند برود بکمیسیون و مطرح شود خواهش میکنم همه همکاران عزیز موافقت بفرمایند و به کفایت مذاکرات رأی بدهند که ما اقلاً امروز يك لایحه تصویب کرده باشیم.

اوزار - این بلندگوها گویا خراب است ما اصلاً نمیشویم.

رئیس - آقای پروین مخالف کفایت مذاکرات هستید بفرمائید.

فضل الله پروین - بنده چون خود موضوع مطرح است راجع بجلب سیاحان مذاکره میکنم و سایر چیزهائی را که فرمودند وارد آن نمیشوم عرض میشود برای اینکه قیافه‌ها را خسته میبینم اجازه بفرمائید يك موضوعی را بمرزتان برسانم (همهمه نمایندگان) يك شخصی دردهی وارد میشود و بخانه کدخدا میرود این کدخدا هیچگونه وسایل پذیرائی نداشت و آن شخص ناراضی بود هر چه کرد که او برود از خانه‌اش نرفت، حتی سر و صدای زیادی کردند ولی مهمان نرفت و همینطور صاحبخانه ناراضی بود و وسایل پذیرائی هم نداشت بالاخره به پسر همسایه يك تفنگ خالی داد و گفت برو پشت بام بایست... (همهمه نمایندگان).

رئیس - آقای پروین راجع به کفایت مذاکرات بفرمائید.

فضل الله پروین - بنده مخالفت با کفایت مذاکرات کردم که بتوانم توضیح بدهم که ما جلب سیاح میکنیم در حالیکه وسایل نداریم و همه وضعیات در دفع سیاح است ما باید اول وضعیت جلب سیاحان را فراهم بکنیم بعد اداره جلب سیاح تأسیس کنیم والا بانک تابلو گذاردن و يك تشکیلاتی درست کردن و يك بودجه‌ای برای آن پیش بینی کردن تنها جلب سیاح را نمیکند ما بایستی وسایل کلی و اساسی را اول ترتیب بدهیم آنوقت يك اداره با تشکیلاتی برای جلب سیاح ایجاد بکنیم البته جلب سیاح مفید است و در مملکت بی اندازه مفید است و از جمله چیزهائی است که از بدیهیات است ولی اگر بدون وسایل لازم بخواهیم درست کنیم کوشش بیفایده‌ایست که در این راه انجام میدهم.

رئیس - آقای معتمدی موافق با کفایت مذاکرات اجازه خواسته‌اند بفرمایند.

معتمدی - درست است که ما تاریخ ۲۵۰۰ ساله داریم ولی از چهل سال قبل فعالیت‌های این مملکت آغاز شده است بخاطر دارم که در ایران دانشگاهی نبود، برق و آب و گاز نداشت، کمتر خیابانی وجود داشت يك مملکت بسیار عقب افتاده، شرم آوری ما داشتیم در حدود چهل سال است که این فعالیت‌ها شروع شده و روز بروز هم دارد با سرعت عجیب تکمیل میشود مناظر زنده هم در تمام نقاط دنیا وجود دارد اگر آقایان به ممالک بزرگ و کوچک مسافرت فرموده‌اند

دیده‌اند که مناظری وجود دارد که شاید از لحاظ زندگی در ایران نظیرش نباشد در هر کشوری خوب و بد هست بشود بچ باید مناظر زنده اش بر طرف شود اگر کسی بگوید عرق خوردن بد است که نباید درخت مو را از ریشه در آورد باید عرق را از بین ببرد، اگر در ایران مناظر بدی هست باید مناظر بد را بر طرف کرد نه این که جلوی سازمان‌هایی را که برای انجام امری بوجود میآید گرفت سازمان جانب سیاحان یکی از مظاهر تمدن امروزی است (صحیح است) همان طور که آقایان اطلاع دارید ایتالیا، سوئیس - لبنان بیشتر عواید شان بوسیله جلب توریست و سیاحان است و اینهم از طریق بازرگانی اداره میشود فراموش نفرمائید عماره بعدی را نخوانده‌اید این ارتباطی با دولت ندارد، کارش برای مملکت مفید است تنها کاری است که ما چیزی نمیدهم ولی در عوض چیزی میگیریم (موفر) پس بیست میلیون تومان بودجه‌اش چیست؟ اگر سازمان جلب سیاحان توفیق حاصل بکند که توریست به مملکت بیارند بدون شك عواید سرشاری نصیب ایران میشود. در ایران بسیار مناظر دیدنی و تماشائی وجود دارد شما دیدید که کلیه رؤسای کشورها و شخصیت‌های بزرگ جهانی بخاور میانه و ایران میآیند برای دیدن آثار باستانی و نقاط دیدنی این کشور تاریخی. بنابراین تشکیلاتی سازمان جلب سیاحان بسیار مفید است برای ایران و تا بحال هم اقداماتی که این سازمان کرده بسیار خوب و مؤثر بوده کلاس تربیت میزبان ایجاد کرده‌اند، بورور شورهائی که تا بحال تهیه کرده‌اند بسیار مفید است. میدهد که ۹۰ هزار سیاح به ایران جلب کرده‌اند این سیاحان ارز را این مملکت می‌آورند و خرج میکنند اشپائی از ایران میخرند

اشیاء فلز زده مشبك و منبت کاری و مینیاتور و قلمکار های ما را میخرند، قالیچه و قالیهای ایران را میخرند و بسیار مفید خواهد بود برای مملکت ایران با توضیحاتی که عرض کردم دیگر بیش از این مصدع نمیشوم و استدعا میکنم باین سازمان جدید التاسیس که برای رفع این نقائصی که اشاره کردید بوجود آمده است رأی بدهید که این سازمان بتواند با نهایت علاقمندی و دست و دل بازی خدماتش را ادامه بدهد و توفیق بیشتری نصیب ملت ایران بشود. (احسنت - احسنت)

رئیس - بکفایت مذاکرات رأی گرفته میشود خانمها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. بورود در شور مواد این لایحه رأی می‌گیریم خانمها و آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

۱۱ - اعلام دستور جلسه آینده

رئیس - چون وقت دیر است بقیه مذاکره در این لایحه میماند برای جلسه بعد و بعلاوه دستور جلسه آینده قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

۱- شور اول لایحه دولت راجع به اداره کلیه شماره چاپ ۵۰۰.

۲- گزارش کمیسیون محاسبات راجع به تفریغ بودجه‌های سنوات ۳۱- ۳۲- ۳۳- ۳۴- ۳۵- ۱۳۳۶ مجلس شورای ملی - شماره چاپ ۴۸۶.

۳- شور اول لایحه راجع بخودداری از دریافت حق علف چربهاره قسمتی از مراتع کشور - شماره چاپ ۵۰۳.

۴- شور اول لایحه راجع بخودداری از دریافت حق علف چربهاره ۴۰ و حق علف چربهاره ۴۰ از مراتع دولتی - شماره چاپ ۵۰۴.

۱۲ - تقدیم فقره لایحه تصویب نامه‌ای بوسیله آقای دکتر خوشبین وزیر مشاور

رئیس - آقای دکتر خوشبین فرمایشی دارم بفرمائید. **دکتر خوشبین** (وزیر مشاور) - بطوریکه خاطر آقایان مستحض است مجلس دوره نوزدهم بعلت استعفای دسته جمعی نمایندگان محترم تعطیل شد (همهمه نمایندگان) (جمعی از نمایندگان) - مجلس نوزدهم تعطیل نشد) اجازه بفرمائید مجلس نوزدهم بعلت استعفای دسته جمعی تعطیل

شد بعد هم مجلس بیستم تشکیل شد و پس از اندکی که از تشکیل آن گذشت منحل شد (نمایندگان) - هر دو دوره دوره بیستم بود انتخابات زمستانی و تابستانی) مجلس بیستم اول و دوم (نمایندگان) - صحیح است) بسیار خوب یعنی انتخابات تابستانی و زمستانی (صحیح است) و درین مدتی که مجلس تعطیل بود دولت های وقت تصویب نامه‌هایی گذراندند و در ذیل تصویب نامه‌ها تذکره دادند که به محض افتتاح مجلسین دولت مکلف است مجوز قانونی این تصویب نامه‌ها را تحصیل بکند تعداد این تصویب نامه ها ۴۴ تصویب نامه است که هفت تصویب نامه‌اش تا تاریخ ۳۰ مرداد ۱۳۳۹ در زمان دولت جناب آقای دکتر اقبال صادر شده و ۳۷ تصویب نامه دیگر در زمان دولت جناب آقای مهندس شریف امامی که دولت را مکلف کرده مجوز قانونی را به محض افتتاح مجلسین تحصیل بکند و چون مجلسین در زمان دولت فعلی خوشبختانه باز شدند، به این علت طبیعی بود که این تکلیف هم بعهد دولت فعلی خواهد بود و باینجهت این ۴۴ تصویب نامه که اکثریت نزدیک بانفاض هم تصویب نامه های مالی است تقدیم میشود و استدعای تصویب آن از ساحت مقدس مجلس شورای ملی میشود. حالا اگر آقایان میل دارند فهرست تصویب نامه‌ها را قرائت کنم.

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود. آقای حازقی فرمایشی داشتید؟

حاذقی - بنده فکر میکنم که آن دوره‌ای را که آقای دکتر خوشبین اشاره فرمودند دوره هفدهم بود که نمایندگان دست جمعی استعفا دادند.

نمایندگان - اینطور نیست دوره بیستم بوده.

حاذقی - اجازه بفرمائید ایشان گفتند لوایح تصویب نامه‌ای دولت آقای دکتر اقبال... (همهمه نمایندگان) (زنگ رئیس)

رئیس - این لوایح بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۳ - تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - بنابر این جلسه را ختم میکنم جلسه آینده ساعت نه صبح روز سه شنبه خواهد بود. (پنج دقیقه بعد از ظهر مجلس ختم شد.)

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبداللہ ریاضی